

PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OPĆINE BUŽIM

Broj: 02-40-1736/22
Bužim, maj 2022. godine

S a d r Ź a j :

UVOD	1-2
I POGLAVLJE	
1. Politika razvoja zaštite i spašavanja općine	3-19
II POGLAVLJE	
2. Strateški pravci razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od Prirodnih i drugih nesreća	20-52
III POGLAVLJE	
3. Posebni dokumenti Programa razvoja zaštite i spašavanja	53-67
ZAKLJUČCI	67

PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA OPĆINE BUŽIM ZA PERIOD 2022-2026 godina.

UVODNI DIO

Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća općine Bužim (u daljem tekstu: Program razvoja Općine), Procjena ugroženosti općine Bužim od prirodnih i drugih nesreća i Plan zaštite i spašavanja općine Bužim od prirodnih i drugih nesreća, predstavljaju osnovne dokumente u kojima se utvrđuje cjelokupna organizacija i način funkcionisanja sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara na području Općine.

Prilikom izrade procjene ugroženosti Općine od prirodnih i drugih nesreća izvršena je detaljna analiza trenutne organizovanosti i osposobljenosti snaga za zaštitu i spašavanje, procjenjene su opasnosti koje na području Općine mogu ugroziti ljude i materijalna dobra, snage i sredstva koje se u datom momentu mogu staviti na raspolaganje u svrhu provođenja mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

Programom razvoja Općine i drugim planskim dokumentima koji će biti doneseni, osigurat će se neprekidan planski proces razvoja cjelovitog sistema zaštite i spašavanja na području Općine, čime će se:

- unaprijediti provođenje Zakona o zaštiti i spašavanju i drugi zakonskih i podzakonskih propisa koji uređuju tu oblast,
- stvoriti uslovi za dugoročno planiranje reorganizacije i razvoja struktura civilne zaštite, njihovo opremanje, obučavanje i uvježbavanje za provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja,
- osigurati racionalna, ravnomjerna, ekonomična i efikasna upotreba snaga i sredstava u akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara,
- obezbjediti bolja sigurnost ljudi i imovine na području Općine, te uslovi za brži i efikasniji oporavak od posljedica nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
- stvoriti potrebne pretpostavke za blagovremeno pružanje pomoći susjednim i drugim općinama pogođenim djelovanjem prirodnim i drugim nesrećama, uz uspostavljanje međusobnih odnosa koji će omogućiti da i općina Bužim zatraži i dobije pomoć drugih općina, ako bude ugrožena djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
- obezbjediti pravovremeno, stručno i efikasno izvršavanje zadataka iz oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara koje pred strukture civilne zaštite općine Bužim postave strukture civilne zaštite Unsko sanskog kantona i Federacije BiH.

Program razvoja Općine koncipiran je u tri osnovna dijela Programa:

- 1. Politika razvoja zaštite i spašavanja:** kao osnovni dokument koji određuje opredjeljenja, pravce, kao i globalne okvire za izradu osnovnih dokumenata Programa razvoja općine za petogodišnji period.

Politika razvoja obuhvata: viziju razvoja i ciljeve razvoja, osnovna načela i opredjeljenja i područja razvoja sistema zaštite i spašavanja.

2. **Strateški pravci razvoja zaštite i spašavanja:** koji se zasnivaju na viziji i ciljevima utvrđenim u politici razvoja zaštite i spašavanja, a razrađuju se kroz određeni broj programa koji se odnose na sve oblasti koje čine sistem zaštite i spašavanja.
3. **Posebni dokumenti o stanju sistema zaštite i spašavanja:** u sklopu čega su posebno obrađena slijedeća pitanja:
 - a) zaključci iz Procjene ugroženosti Općine od prirodnih i drugih nesreća,
 - b) podaci o stanju organizovanosti civilne zaštite i dostignutom stepenu zaštite i spašavanja od prirodnih nesreća,
 - c) preventivne mjere zaštite i spašavanja koje će se provoditi,
 - d) osnovne ciljeve, zadatke i način ostvarivanja zaštite i spašavanja sa smjernicama za organizovanje snaga i sredstava civilne zaštite
 - e) osnove za izradu programa obučavanja i osposobljavanja u zaštiti i spašavanju,
 - f) smjernice za istraživačku i razvojnu djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje te druge smjernice kojima se unapređuje sistem zaštite i spašavanja na području Općine,
 - g) plan obezbjeđenja i korištenja sredstava za zaštitu i spašavanje za petogodišnji period, sa smjernicama za izradu godišnjih planova.

I P O G L A V L J E

POLITIKA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OPĆINE

1. POLITIKA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OPĆINE

Politika razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara općine Bužim u daljem tekstu (Politika razvoja) polazi od činjenice da je Bosna i Hercegovina složena država u kojoj je državni aparat organizovan na više nivoa, što je dovelo do reduciranja nadležnosti općine u pogledu korištenja, čuvanja i zaštite svih vrsta prirodnih i drugih resursa.

Politikom razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Općini (u daljnjem tekstu: Politika razvoja) utvrđuje se politika, vizija i ciljevi, kao i strateški pravci razvoja zaštite i spašavanja u Općini. Politika razvoja jeste okvirni i temeljni dokument, kojim se omogućuje donošenje i provedba zakona, provedbenih i drugih akata, odlučuje o temeljnim načelima i opredjeljenjima, područjima razvoja, akcijskim planovima i prioritetima na razini Općine.

Polazeći od činjenice da je cilj strateškog razvojnog planiranja integralni razvoj koji omogućava da se više problema integriše u jedinstvenu viziju razvoja i iz nje izvedenih ciljeva, predhodno istaknuti faktori presudno utječu na formiranje vizije razvoja Programa zaštite i spašavanja općine Bužim za planski period 2022. - 2026. godina.

1.1. VIZIJA RAZVOJA

Reorganizacijom i uvezivanjem postojećih upravnih i operativno-stručnih službi, općine, štaba, službi i povjerenika civilne zaštite, te značajnijim uključivanjem preduzeća i građana u sistem (strukture) civilne zaštite stvoriti uslove za provođenje preventivnih i operativno-stručnih mjera iz oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesrećana području općine Bužim.

Popunjavanjem, opremanjem, obukom i uvježbavanjem struktura civilne zaštite organizovati mobilne, efikasne, racionalne i ekonomične snage spremne da blagovremeno odgovore na prijetnju od prirodnih i drugih nesreća u fazi sprečavanja djelovanja nesreće, otklanjanju ili ublažavanju posljedica djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

Razvoj sistema za zaštitu i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i provođenje mjera zaštite i spašavanja od općeg su interesa za općinu Bužim. U slučaju pojave prirodne i druge nesreće svako je dužan pomagati u skladu sa svojim mogućnostima i sposobnostima.

Razvoj sistema za zaštitu i spašavanje života i zdravlja ljudi i njihovo spašavanje, zbrinjavanje i liječenje utvrđuje se kao prioritet i obaveza svih nosilaca zaštite i spašavanja u odnosu na sve druge zaštitne i spasilačke aktivnosti koje se planiraju i provode.

Snage i sredstva za zaštitu i spašavanje organizovati na način da se blagovremeno i efikasno može pružiti pomoć ugroženom stanovništvu i pristupiti zaštiti i spašavanju materijalnih dobara na teritoriji općine Bužim, a po potrebi i na teritoriji drugih općina pogođenih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća.

1.2. CILJEVI RAZVOJA

Utvrđivanjem vizije razvoja sistema zaštite i spašavanja na području općine Bužim i analizom na prethodni period događanja i pojava koji koji su imali ili su mogli imati utjecaj na organizaciju i funkcioniranje sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara za period od 2022. – 2027. godine utvrđuju se i provodiće se ciljevi razvoja:

Prvi strateški cilj

U cijelosti provesti započete reforme i standardizaciju općinskog organa uprave i struktura civilne zaštite, te ih integrisati u jedinstven sistem zaštite i spašavanja koji će biti u stanju da djeluje i odgovori na sva potencijalna ugrožavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području Općine, te da blagovremeno pruži pomoć drugim ugroženim općinama.

Drugi strateški cilj

Implementirati, te u skladu sa potrebama općine ažurirati ili izmjeniti strateška i druga planska dokumenta Općine kojima se obezbjeđuje plansko provođenje mjera iz oblasti gradnje, zaštite kulturno-historijskih dobara, zaštite okoliša i dr. kao i dokumenta kojima se omogućava ubrzani ekonomski i svaki drugi razvoj Općine.

Treći strateški cilj

Normativno pravno urediti oblast zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara iz dijela nadležnosti Općine, te u skladu sa iskustvima iz proteklog perioda zatražiti da se dorade zakonska i podzakonska rješenja iz oblasti zaštite i spašavanja iz dijela nadležnosti USK-a i Federacije BiH.

Četvrti strateški cilj

Organizirati i izgraditi svu potrebnu infrastrukturu za potrebe zaštite i spašavanja (smještaj za pripadnike Općinskog štaba CZ, operativnog centra CZ, Službi zaštite i spašavanja i prostora za smještaj opreme i materijalno tehnički sredstava za potrebe zaštite i spašavanja).

Peti strateški cilj

Osloncem na postojeće snage u Općini, mjesnim zajednicama, udruženjima građana, ustanovama i drugim pravnim licima sa područja Općine dograditi postojeći sistem zaštite i spašavanja tako da se dobije podesna i djelotvorna struktura za zaštitu i spašavanje usmjerena na ostvarivanje vizije razvoja i iz nje izvedenih ciljeva.

Šesti strateški cilj

Pripadnike civilne zaštite i građane obučiti, te u skladu sa potrebama i mogućnostima općine uvježbati za provođenje preventivni i operativnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Sedmi strateški cilj

Polazeći od procjene da općina Buzim može biti ugrožena djelovanjem svih vrsta prirodnih i drugih nesreća i u različitim vremenskim prilikama od postojećih struktura na terenu organizovati osmatračko-dojavnu službu uvezanu preko operativnog centra civilne zaštite, koja je sposobna da blagovremeno i u svim vremenskim prilikama predvidi – uoči potencijalnu opasnost i da o tome obavijesti nadležne organe, odnosno da poduzme mjere iz svoje nadležnosti.

Osmi strateški cilj

U slučajevima gdje već postoji vrlo ozbiljna ugroženost Općine od ranijeg ili trenutnog djelovanja prirodnih i drugih nesreća (poplave, požari, klizanje i odronjavanje tla, kontaminiranost područja minama i ubojnim sredstvima, zagađenje okoliša i sl.) planski provesti neophodne mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, te pružiti pomoć stradalim da se ponovo integrišu u zajednicu.

Deveti strateški cilj

Sistemskim mjerama Općinskog organa uprave, Mjesnih zajednica, pravnih i fizičkih lica koja gazduju i upravljaju imovinom, zemljištem, šumama i drugim resursima na području općine Bužim kontinuirano provoditi uređenje teritorije Općine. Na ovaj način obezbjeđuje se zaštita i ekonomično korištenje resursa Općine i kvalitetnije upravljanje teritorijom kao prostorom i privrednim potencijalom.

Deseti strateški cilj

Izboriti se za uspostavljenje efikasnog sistema za praćenje i sprečavanje pojave zaraznih bolesti kod životinja, njihovo iskorjenjavanje, te obezbjediti pravovremeno znavljanje stočnog fonda na području općine.

Jedanaesti strateški cilj

Sistematskim mjerama Općine i USK-a dugoročno riješiti pitanje odlaganja komunalnog, klaoničkog, građevinskog, farmaceutskog, i drugih vrsta otpada, na ekonomski održiv način i u skladu sa zaštitom čovjekove okoline.

Dvanaesti strateški cilj

Provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja su od općeg interesa za općinu Bužim, te će njihovo finansiranje biti prioritet Općine u obimu znatno većem nego do sada, koji će se realizovati obezbjeđenjem posebnih sredstava iz budžeta Općine, sredstvima od posebne naknade za zaštitu i spašavanje, sredstvima od pomoći USK-a i Federacije BiH i donatorskim sredstvima.

Trinaesti strateški cilj

Sistemskim i kontinuiranim mjerama svih nadležnih državnih organa, pravnih i fizičkih lica koja upravljaju resursima, uz maksimalno učešće mjesnih zajednica i građana spriječiti i na zakonit način sankcionisati sve negativne pojave koje mogu prouzrokovati štetu po ljude i materijalna dobra ili oslabiti sistem zaštite i spašavanja.

Četrnaesti strateški cilj

Sistem zaštite i spašavanja Općine graditi integrišući ga u jedinstven sistem zaštite i spašavanja USK-a i Federacije BiH, s tim da se uvezuje i saraduje sa sistemom zaštite i spašavanja susjednih općina iz Federacije BiH i općinama iz R. Hrvatske koje graniče sa općinom Bužim.

1.3. OSNOVNA NAČELA I OPREDJELJENJA

Ostvarivanje prava i dužnosti u oblasti zaštite i spašavanja Općine vrši se u skladu sa članom 29. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („ Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10), (u daljem tekstu: Zakona o zaštiti i spašavanju) i drugim zakonskim i podzakonskim propisima koji uređuju oblast zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

Sve vrste i oblici zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara provodit će se u skladu sa međunarodnim humanitarnim pravom i međunarodnim pravom zaštite ljudi i životinja, zaštiti okoliša, zaštiti kulturnih, historijskih i drugih dobara od uticaja prirodnih i drugih nesreća, te u skladu sa međunarodno preuzetim obavezama BIH (Ženevska konvencija o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba iz 1949 godine, Dopunski protokol o Ženevskim konvencijama iz 1977. godine, Konvencija o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanih sukoba iz 1954. godine,

Drugi protokol o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanih sukoba iz 1999. godine, Konvencija o zabrani upotrebe sredstava za promjenu okoline u vojne i druge neprijateljske svrhe iz 1976. godine, Dopunskim protokolom Ženevskih konvencija i preporuka u Svijetu prihvaćene Rezolucije 46/182 iz 1991. godine o jačanju i koordinaciji humanitarne pomoći i UN, koja uključuje glavna načela provođenja humanitarne pomoći UN i zemalja članica, te preporuke u provođenju specifičnih mjera preventive i pripravnosti na brz i koordiniran odgovor u prirodnim i drugim nesrećama).

Polazeći od obaveze općina u pogledu ostvarivanja prava i dužnosti u oblasti zaštite i spašavanja i potreba izvršavanja međunarodnih obaveza BiH, iz dijela nadležnosti Općine, osnovna načela i opredjeljenja u ovoj oblasti su:

- sve vrste i oblici zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara su humanitarne i nepolitičke naravi, tako da svaki građanin ima pravo na zaštitu i spašavanje ako je prirodnom i drugom nesrećom ugrožen njegov život, zdravlje i imovina;
- u slučaju kada zaprijeti izbijanje ili izbije prirodna i druga nesreća zaštita i spašavanje života i zdravlja ljudi ima prednost pred svim drugim zaštitnim i spasilačkim aktivnostima;
- sva pravna i fizička lica imaju pravo i obavezu da samostalno ili skupa sa drugim provode zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća;
- u slučaju kada zaprijeti ili nastane prirodna i druga nesreća svako je dužan pomagati u okviru svojih mogućnosti i sposobnosti, te o mogućnosti ili nastanka obavjesti operativni centar civilne zaštite, a po potrebi i druge;
- pomoć u slučaju prirodne i druge nesreće po pravilu je besplatna;
- država i svi njeni nivoi vlasti brinu se po pravilu za pomoć, odnosno socijalnu i drugu zaštitu licima koji je sami sebi ne mogu osigurati;
- planiranje i provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara kontinuirana su obaveza i prioritet svih struktura zaštite i spašavanja;
- informacije o opasnostima koje prijete od prirodnih i drugih nesreća moraju blagovremeno biti dostupne građanima i pravnim licima zajedno sa uputstvima kako da postupe radi samozaštite i zaštite od prirodnih i drugih nesreća;
- pravna i fizička lica koja su vlasnici ili upravljaju imovinom (zemljište, objekti, uređaji, postrojenja i dr.) dužni su ih držati u ispravnom stanju, zaštićene i uređene u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima;
- u slučaju izbijanja prirodne i druge nesreće svako pravno i fizičko lice je nadležno i odgovorno za provođenje mjera zaštite i spašavanja u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, podzakonskim aktima, Programom i Planom zaštite i spašavanja Općine i drugim aktima o poslovima iz dijela svoje nadležnosti;
- snage i sredstva za zaštitu i spašavanje organizovati tako da su osposobljene da u slučaju prirodne i druge nesreće mogu da djeluju brzo i efikasno, s tim da upotreba snaga i sredstava treba biti srazmjerna sa ugroženošću ljudi i materijalnih dobara, odnosno sa posljedicama koje su nastale ili mogu nastati djelovanjem prirodnih i drugih nesreća;
- snage i sredstva za zaštitu i spašavanje planirati i organizovati u skladu sa Procjenom ugroženosti Općine, procjenom ugroženosti pojedinih područja i procjenom ugroženosti pravnih lica i dostupnim materijalno-financijskim i drugim mogućnostima nosioca planske dokumentacije;
- čuvanje i racionalnu upotrebu sredstava predviđenih za zaštitu i spašavanje, između ostalog provoditi primjenom opredjeljenja da svako pravno i fizičko lice koje namjerno ili krajnjom nepažnjom prouzrokuje ugroženost ili troškove dodatnog provođenja mjera, odnosno koja su uzrokovala naknadnu štetu trebaju platiti troškove koji tom prilikom nastanu u skladu sa Zakonom o obligacijama;

- službe za zaštitu i spašavanje i povjerenike civilne zaštite organizovati za obavljanje zadataka zaštite i spašavanja u slučajevima kada u okviru redovne djelatnosti nisu razvijeni kapaciteti potrebni za sveobuhvatno provođenje mjera zaštite i spašavanja ili kada ti kapaciteti nisu dovoljni;
- pripadnici struktura za zaštitu i spašavanje i drugi koji učestvuju u provođenju mjera zaštite i spašavanja u skladu sa zakonom imaju pravo na zaštitu na radu, o čemu brigu vode njihovi osnivači, poslodavac ili naredbodavci, a u slučaju povrede prilikom izvršavanja mjera zaštite i spašavanja imaju i pravo na liječenje, naknadu štete u slučaju nastanka invalidnosti;
- osiguranju imovine i lica, kao jednoj od zaštitnih mjera, posvetiti posebnu pažnju, naročito kada se radi o vrijednoj sofisticiranoj opremi i uređajima;
- provođenje mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u miru zasnivat će se na opremljenoj i osposobljenoj strukturi zaštite i spašavanja Općine, ustanova i pravnih lica koja posluju na teritoriji općine, koja će po potrebi biti pomognuta snagama i sredstvima susjednih općina USK-a i Federacije BiH;
- snage za zaštitu i spašavanje u slučaju rata obavezne su pomoći provođenje humanitarnih načela određenih Ženevskim konvencijama;
- kada kapaciteti Općine, USK-a i Federacije BiH nisu dovoljni za uspješno provođenje mjera zaštite i spašavanja potrebno je, u skladu sa važećim propisima, planirati korištenje i raspored ljudskih snaga i materijalnih sredstava Oružanih snaga BiH, kao i drugih državnih organa sa nivoa BiH;
- operativno planska rješenja koja se odnose na Planove zaštite i spašavanja moraju biti jednostavna, lako razumljiva i provodiva, što će se postići simulacijom konkretnih opasnosti i praktičnih rješenja koja su predviđena za određenu situaciju;
- kod izrade i primjene planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća maksimalno se koristiti preventivnim pristupom planiranja i provođenja mjera zaštite i spašavanja te voditi računa o efikasnošću i ekonomičnošću;
- kod izrade planova zaštite i spašavanja i drugih operativno-planskih dokumenata Općine potrebno se pridržavati pravila da se pravovremeno zaštitimo od poznatih rizika;
- u skladu sa mogućnostima općine planirati pomoć susjednim i drugim općinama ugroženim djelovanjem prirodnim i drugim nesrećama;
- u svim fazama planiranja i provođenje preventivnih i operativnih mjera na sistemski način uključivati pravna i fizička lica sa područja Općine, čime će se poboljšati njihova obavještenost, poboljšat će se sistem planiranja i ojačati voljni momenat za učešće u provođenju mjera zaštite i spašavanja.

1.4. PODRUČJE RAZVOJA SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Pojavu prirodnih i drugih nesreća teško je, čak i nemoguće predvidjeti i u mnogo razvijenijim i opremljenijim sistemima zaštite i spašavanja od naše. Za uspješnu organizaciju sistema zaštite i spašavanja veoma je bitno da se sve pojave prate, analiziraju i upoređuju sa ranijim iskustvima, te da se kod prikupljanja i analize podataka o opremljenostima koriste savremene tehnologije radi lakšeg vrednovanja i distribucije podataka. U takvim uslovima planiranje razvoja sistema zaštite i spašavanja je lakše, racionalnije i efikasnije te predstavlja izvodiv i isplativ način da se osigura efikasno suočavanje sa opasnostima i posljedicama djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

Pravovremenim i efikasnim djelovanjem snaga i sredstava radi preventivne i operativne zaštite ljudi i materijalnih dobara, kvalitetnim rukovođenjem i upravljanjem u vrijeme izbijanja i djelovanja prirodnih i drugih nesreća, te sistemskim mjerama oporavka nastoje se spasiti životi,

zdravlje ljudi i životinja, pojava naknadnih lančanih nesreća kao i sprječavanje ili pak ublažavanje nastanka socijalnih, ekonomskih, sigurnosnih, političkih i drugih poremećaja.

Razvoj sistema zaštite i spašavanja treba omogućiti efikasnu međuresornu saradnju nosioca planiranja, jače veze između različitih stručnih profesionalnih i dobrovoljnih jedinica i grupa i veću i djelotvorniju podršku stanovništva u provođenju mjera zaštite i spašavanja. Istovremeno će ukazati na elemente zakonskog i funkcionalnog djelovanja u planiranju i upotrebi novih prikladnih odgovora cjelokupne društvene zajednice na prirodne i druge nesreće.

Program razvoja će omogućiti da se racionalno i efikasno koriste postojeće snage, tako što će stvoriti uslove za integrisanje postojećih snaga u jedinstven sistem zaštite i spašavanja i što će predvidjeti i obezbjediti operativni razvoj namjenskih (nedostajućih) kapaciteta zaštite i spašavanja.

Program razvoja zaštite i spašavanja omogućit će izradu planova zaštite i spašavanja temeljenih na Procjeni ugroženosti Općine, redovno godišnje ažuriranje tih planova, te izradu i realizaciju akcionih planova, konkretnih programa i projekata značajnih za zaštitu i spašavanje. Programom će se povećati odgovornost svih učesnika u provođenju mjera zaštite i spašavanja, definisat će se nadzor nad provođenjem mjera i postupaka i omogućit će se jače ispoljavanje inicijative u pravcu poboljšanja ranije prihvaćenih rješenja.

Uspješnost realizacije Programa zaštite i spašavanja postignut će se svakodnevnim timskim radom, donošenjem i provođenjem racionalnih propisa i planova, te je stoga zaštita i spašavanje općine Bužim od prirodnih i drugih nesreća planirana za dvije faze:

1. Faza smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća, koja obuhvata slijedeće područja razvoja:
 - preventivna za slučaj prirodnih i drugih nesreća;
 - ublažavanje posljedica od prirodnih i drugih nesreća, kao dio područja preventive;
 - pripravnost/spremnost za djelovanje u slučaju prirodnih i drugih nesreća.
2. Faza odgovora i oporavka u toku izbijanja i djelovanja prirodne i druge nesreće, koja obuhvata:
 - mjera odgovora (interventna mjera);
 - mjera oporavka (konsolidacija i stabilizacija stanja);

1.4.1. Faza smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća

1.4.1.1. Preventiva za slučaj prirodne i druge nesreće

Preventivno djelovanje kao razvojno područje zaštite i spašavanja postavlja se kao najvažnija, težišna aktivnost svih nosilaca planiranja mjera zaštite i spašavanja, odnosno kao centralna tačka aktivnosti državnih organa, pravnih i fizičkih lica u pripremi za efikasan odgovor na izazove i opasnosti u vezi sa izbijanjem i djelovanjem prirodnih i drugih nesreća.

Preventivno djelovanje ima za cilj da utječe na prirodne i druge nesreće u smislu: da se spriječi nastanak prirodne i druge nesreće, smanji njeno djelovanje (ako je nije moguće spriječiti), da se smanji rizik, odnosno ublaže posljedice za ljude i materijalna dobra, te da se što je moguće prije otkloni izvor ugrožavanja.

Preventivne mjere zaštite i spašavanja, u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima Procjenom ugroženosti, Programom razvoja i Planovima zaštite i spašavanja Općine, će planirati i provoditi: općinski organ uprave, mjesne zajednice, sva pravna i fizička lica, ustanove i detaširana odjeljenja pravnih lica na području općine Bužim.

Težište aktivnosti kod planiranja preventivnih mjera zaštite i spašavanja treba usmjeriti na:

- dogradnju normativno-pravnog okvira neophodnog za uspješno provođenje mjera zaštite i spašavanja,
- uspostavljanje funkcionalne, efikasne i ekonomične strukture snaga zaštite i spašavanja i isplativog/održivog načina finansiranja preventivnih mjera zaštite i spašavanja,
- otklanjanje i blagovremeno uočavanje svih izvora opasnosti koji mogu izazvati ili pospješiti negativne efekte prirodnih i drugih nesreća;
- organizaciju kontinuiranog i efikasnog praćenja, koordinacije i pomaganja mjera koje na području Općine organizuju i provode državne službe i ustanove iz oblasti preventivne zaštite;
- organizaciju i uvježbavanje sistema praćenja pojava, odnosno obavješćavanje i uzbuđivanje stanovništva u slučaju prirodnih i drugih nesreća;
- definisanje najprikladnijeg načina upravljanja u prirodnim i drugim nesrećama, kao i drugih politika i mjera kojima se jača sistem preventivne i operativne zaštite ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća;
- Planiranje preventivnih mjera zaštite i spašavanja, pored mjera planiranih u Programu i planovima zaštite i spašavanja, ostvarit će se kroz;
- planiranje Strategije razvoja općine;
- prostorno, urbanističko-građevinske i druge planove Općine, USK-a, Federacije BiH i države BiH;
- projekte i akcije kao i operativne, akcione i druge planove općinskih službi, državnih službi i ustanova, udruženja građana, preduzeća, mjesnih zajednica i drugih;
- planove regulacija i uređenja korita rijeka, planove uređenja šuma i poljoprivrednih površina;
- zabranu poduzimanja mjera i radnji koje mogu izazvati nastanak nesreće, ili pojačati njeno negativno dejstvo;
- mjere kontrole, inspekcijskog i drugog nadzora u svim oblastima planiranja i izvršavanja zakonskih i podzakonskih propisa;
- planiranje i provođenje obuke štabova, službi i povjerenika civilne zaštite, obuke profesionalnih jedinica, članova udruženja građana i građana.

Planiranjem i provođenjem mjera zaštite i spašavanjem ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća obuhvatit će sve oblasti preventivne i operativne zaštite, s tim da težište treba usmjeriti na mjere zaštite od opasnosti na područja gdje je procijenjeno da na određenom mjestu prijeti opasnost od: klizanja i odronjavanja tla, poplave, zemljotresa, rušenja objekata, požara, epizootije, zoonoze, zagađivanja zemlje, vode i vazduha, većih saobraćajnih nesreća, epidemija i drugih nesreća.

Preventivnu zaštitu od nesreća koje već duži period prijete životima i zdravlju ljudi i životinja (mine, neeksplozirana ubojna sredstva, i sl.) i koje u skoroj budućnosti očekujemo eliminisati, do potpunog završetka projekta deminiranja potrebno je provoditi preventivu na način koji će omogućiti odvijanje svakodnevnih, ali prije svega bezbjednih aktivnosti stanovništva. Za uspješnost mjera preventive kod ovih, već postojećih, izvora prijetnji izuzetan značaj imaju mjere pravilnog i pravovremenog informisanja ugroženih, upozorenja, obuka, zabrana kretanja u ugroženim područjima i sl.

1.,4.1.2. Ublažavanje posljedica od prirodnih i drugih nesreća

Negativni učinci prirodnih i drugih nesreća proizvode direktne i indirektnu štetu po ljude i materijalna dobra, s tim da zaustavljanje jedne nesreće ne znači da se neće pojaviti druga (nova ili popratna nesreća) koja će nastaviti štetno djelovati.

Stoga je strateška orijentacija općine Bužim u ovom području usmjerena na operativno-stručne mjere koje imaju cilj da blagovremeno spriječe ili ublaže jačinu udara i rušilačko djelovanje prirodne i druge nesreće na području Općine, kao i njeno štetno djelovanje na susjedne općine.

Primjenom konkretnih mjera ublažavanja posljedica prirodnih i drugih nesreća faktički se ojačavaju preventivne mjere zaštite i spašavanja, a načelno su grupisane u:

a) Normativno – stručne mjere

U sklopu ove grupe mjera ublažavanja posljedica od prirodnih i drugih nesreća težište aktivnosti je potrebno usmjeriti na:

- analizu i blagovremenu izmjenu i dopunu normativno pravnog okvira koji uređuje oblast praćenja i sprječavanja negativnih pojava koje mogu uzrokovati pojavu opasnosti,
- razvijanje svijesti o potrebi primjene naučno-stručnih dostignuća u procesima planiranja za potrebe gradnje, razvoja i strateškog planiranja, odnosno u fazi korištenja i održavanja izgrađenih objekata i sistema,
- izmjenu prostornih i drugih planova koji otežavaju ili onemogućavaju uspješno provođenje mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara,
- organizaciju funkcionalnog nadzora i kontrole nad provođenjem mjera i postupaka značajnih za zaštitu i spašavanje,
- osiguranje financijske i druge podrške pravnim i fizičkim licima koja organizovano provode preventivne i operativne mjere zaštite i spašavanja,
- obuku i uvježbavanje struktura zaštite i spašavanja i stanovništva za slučaj potrebe izmještanja i evakuacije, pružanje pomoći stradalim, poduzimanje mjera ublažavanja djelovanja nesreće i druge praktične obuke i vježbe,
- efikasno uzbunjivanje i organizovanje strukture zaštite i spašavanja i stanovništva, pripremu i provođenje efikasnog odgovora na opasnosti prirodnih i drugih nesreća,
- organizaciju i održavanje kapaciteta za privremeno sklanjanje ugroženih i stradalih,
- pravovremeno osiguranje materijalno-financijskih i drugih sredstava neophodnih za uspješno provođenje mjera ublažavanja posljedica prirodnih i drugih nesreća,

b) Stručne građevinsko-tehničke mjere

U sklopu ove grupe mjera ublažavanja posljedica od prirodnih i drugih nesreća težište aktivnosti je potrebno usmjeriti na:

- pravovremeno poduzimanje operativnih mjera radi sprječavanja pojave i djelovanja prirodnih i drugih nesreća (regulacija korita rijeka i potoka, izgradnja nasipa, uređenje šumskog i poljoprivrednog zemljišta i dr.),
- planskim uklanjanjem građevinskih i drugih objekata koji mogu prouzrokovati ili pospješiti pojavu prirodne i druge nesreće (objekti u vodnom pojasu, zapreke u rijekama, skladišta opasnih materijala i dr.),

- blagovremenim ispitivanjem mogućih pojava opasnosti (klizanje i odronjavanje tla, zarazne bolesti, strujni udar, obrušavanje objekata i sl.), te blagovremenim otklanjanjem uzroka štetnog djelovanja,
- mjerama zabrane odvijanja započetih aktivnosti koje imaju štetan utjecaj na ljude i materijalna dobra kombinovane sa mjerama (naredbama) za otklanjanje nastalih posljedica i eliminaciju izvora opasnosti (u oblasti građenja, planiranja izgradnje i upravljanja svim vrstama otpada i dr.),
- poduzimanjem i drugih operativnih građevinsko-tehničkih mjera ublažavanja posljedica prirodnih i drugih nesreća.

1.4.1.3. Pripravnost/spremnost za djelovanje u slučaju prirodnih i drugih nesreća

Prirodne i druge nesreće, bez obzira na razvijenost sistema zaštite i spašavanja i stalno praćenje i analiziranje mogućnosti njihovog izbijanja i djelovanja, vrlo često iznenade nosioce planiranja zaštite i spašavanja, radi čega je neophodna stalna dogradnja sistema za zaštitu i spašavanje općine Bužim i njegovo integrisanje u jedinstven sistem zaštite i spašavanja Kantona. Federacije BiH i države BiH.

Općinski organ uprave je odgovoran za dogradnju i očuvanje stabilnosti i funkcionalnosti državne vlasti na nivou Općine, kao i za stvaranje osnovnih uslova za nesmetano funkcionisanje drugih državnih organa sa sjedištem na području Općine u uslovima prirodnih i drugih nesreća.

U tom smislu se pred nositelje planiranja (općinski organ uprave, mjesne zajednice, preduzeća, ustanove, udruženja građana i druge) postavlja zahtjev za postizanje pripravnosti/spremnosti za brz i efikasan odgovor u slučaju prirodnih i drugih nesreća.

Pripravnost/spremnost će se postići formiranjem, opremanjem, obučavanjem i uvježbavanjem štabova, operativnog centra, službi i povjerenika civilne zaštite, njihovim pravilnim teritorijalnim rasporedom, realnim planiranjem i dosljednim provođenjem planiranih mjera.

Težište razvojnog usmjerenja pripravnosti/spremnosti treba usmjeriti na najosjetljivije komponente sistema zaštite i spašavanja:

a) Organizacija i planiranje zaštite i spašavanja

Postaviti tako da sadrži jasnu i sveobuhvatnu, a istovremeno realno provodivu, politiku zaštite i spašavanja baziranu na pozitivnim zakonskim propisima, sposobnu da se brzo i kvalitetno prilagodi djelovanju u datim uslovima i okolnostima, te da kao sistem može kreirati ili utjecati na kreiranje realno provodivih propisa, strategija i drugih planova i programa zaštite i spašavanja.

Organizacijom i planiranjem zaštite i spašavanja, posebno obezbjediti jasnu funkcionalnu organizacionu strukturu snaga za zaštitu i spašavanje za upravljanje u situacijama prirodnih i drugih nesreća, pogotovo u uslovima kada se javi potreba za brzim – hitnim odgovorom (npr. U slučaju potrebe izmještanja ili evakuacije stanovništva).

b) Resursi

U oblast zaštite i spašavanja prevashodno čine ljudi, objekti i sistemi za praćenje i upozoravanje na opasnosti koje prijete ljudima i materijalnim dobrima, objekte i sisteme za operativno vođenje akcija zaštite i spašavanja, te svi drugi resursi koji bi mogli biti korišteni u akcijama zaštite i spašavanja (oprema, sredstva, zalihe, logistički centri i slično) iskazani detaljnim specifikacijama

c) Operativni centar civilne zaštite

Popunjenost lične i materijalne formacije centra, kompetentnost, obučenost i osposobljenost kadrova koji rukovode ili informacijama opslužuju centar, razvijenost i uvježbanost sistema za praćenje i dojavljivanje o opasnostima da brzo i kvalitetno primi i prosljedi informaciju uputstva naredbe i sl.

d) Obuka i uvježbavanje sistema zaštite i spašavanja

Podrazumjeva sve strukture civilne zaštite, uključujući građane kod kojih se mora razviti i ojačati svijest o opasnostima i rizicima mogućeg nastanka i djelovanja prirodnih i drugih nesreća, bez neposrednog stvaranja percepcije straha o opasnostima koje se javljaju sa tim pojavama.

Obukom i vježbom sistema zaštite i spašavanja treba pokazati da se organizovano može djelovati na prirodne i druge nesreće, bar u dijelu ublažavanja posljedica ili blagovremenog sklanjanja ljudi i materijalnih dobara, što proizvodi psihološki pozitivan element za nosioca planiranja mjera zaštite i spašavanja.

e) Koordinacija svih nosilaca planiranja i učesnika u provođenju mjera zaštite i spašavanja

Mora biti zasnovana na programima i planovima zaštite i spašavanja i obavezama koje po osnovi istih proističu za nosioce planiranja zaštite i spašavanja i direktne izvršioce određenih mjera zaštite i spašavanja i organizovana tako da je u datom momentu u stanju nadomjestiti određene specifične nedostatke sistema zaštite i spašavanja (preraspodjelom poslova i obaveza, preraspodjelom snaga i sredstava, traženje pomoći i sl.)

Pripravnost i spremnost za djelovanje u slučaju prirodnih i drugih nesreća praktično predstavljaju jedinstveno područje razvoja sistema zaštite i spašavanja, jer su međusobno ovisni i od njihove kvalitete ovisi uspješnost operacija brzog i adekvatnog odgovora na prirodne i druge nesreće i opasnosti koje ih prate.

Efikasna pripravnost i spremnost za djelovanje u uslovima prirodnih i drugih nesreća ovisi od pravilnog procjenjivanja opasnosti nastanka i djelovanja prirodnih i drugih nesreća na određenom području, procjene potreba i mogućnosti za provođenjem određenih mjera zaštite i spašavanja, procjene snaga i sredstava neophodnih za brzo djelovanje u datim okolnostima (planovi, snage, sredstva, oprema, komunikacije, koordinacije, pomoć i sl.), s tim da je vrlo važno obezbjediti obučenost i uvježbanost snaga za brzo djelovanje u konkretnim situacijama (poplava, požar širih razmjera i dr.).

U cilju postizanja efikasne pripravnosti i spremnosti za djelovanje u uslovima prirodnih i drugih nesreća, u dugoročno razvojnom pogledu, posebnu pažnju je potrebno posvetiti slijedećim elementima priprema:

- popuni štabova, službi i imenovanjima povjerenika civilne zaštite, angažovanjem odgovarajućeg kadra (kvalifikaciona, polna, starosna, zdravstvena struktura), njihovim obučavanjem i usavršavanjem za oblast zaštite i spašavanja,
- uspostavljanju i stalnom ažuriranju baze podataka značajne za zaštitu i spašavanje i njenom blagovremenom prezentovanju zainteresovanim nosiocima planiranja mjera zaštite i spašavanja, ugroženim područjima i ljudima,

- razvijanju sistema blagovremenog upozorenja i prijenosa instrukcija i uputstava posebno kada se radi o prenošenju tehničkih informacija o pojedinim opasnostima i uputstva kako se preventivno zaštititi,
- izgradnji specijalizovanih komunikacijskih i drugih sistema za podršku upravljanju procesom govora, podataka, dokumenata i sl.
- Osiguranju namjenskih zaliha namjenjenih za efikasan brzi odgovor, posebno u fazi smanjenja rizika od nastanka i djelovanja prirodnih i drugih nesreća
- Vježbama simulacije radi provjere efikasnosti rješavanja predviđenih planova zaštite i spašavanja.

Radi obezbjeđenja primjene principa efikasnosti i ekonomičnosti upotrebe snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje elementi uključeni u planove i sistem zaštite i spašavanja u normalnim uslovima se koriste radi zadovoljavanja drugih redovnih potreba pojedinaca i društava, s tim de se planovima pripravnosti treba definisati način njihovog prilagođavanja potrebama zaštite i spašavanja.

1.4.2. Faza odgovora na prirodne i druge nesreće i oporavka nakon prestanka istih

1.4.2.1. Odgovor

Sve pripreme cjelokupne društvene zajednice za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća imaju za cilj da se postigne spremnost na brz i adekvatan odgovor na izazove i opasnosti koje nastaju djelovanjem prirodnih i drugih nesreća i predstavlja srednje razvojno područje zaštite i spašavanja.

Mjere odgovora (interventne mjere) su mjere koje se preduzimaju neposredno prije nastanka prirodne i druge nesreće, tj. odmah nakon uzbunjivanja sistema zaštite i spašavanja na prirodnu ili drugu nesreću, ili neposredno nakon udara prirodne i druge nesreće.

Ove mjere težišno se usmjeravaju na zaštitu i spašavanje ljudi, životinja i zaštitu i spašavanje materijalnih dobara od štetnog djelovanja prirodnih i drugih nesreća (izmještanjem i evakuacijom, formiranjem brana i nasipa za odbranu od poplava i sl..).

Dosadašnja iskustva su pokazala da se mjere odgovora izvode u krajnje teškim i složenim uslovima, da je njihova realizacija otežana, često privremeno ili trajno onemogućena, te stoga zahtjevaju dobru obučenost, uvježbanost i poštivost ljudstva koje ih izvršava.

Efikasnim odgovorom na prirodne i druge nesreće postiže se psihološki utjecaj na djelovanje kod lica pogođenih prirodnom i drugom nesrećom, smanjuje se broj stradalih, olakšavaju se teškoće i patnje stanovništva pogođenog djelovanjem nesreće, umanjuju se materijalni gubici, odnosno brže i efikasnije se stvaraju osnovni uslovi za život i rad zajednice.

a) Faktori koji utječu na efikasnost odgovora

Efikasan odgovor na prirodne i druge nesreće ovisi o nizu faktora, ali je posebno potrebno naglasiti slijedeće:

- rasprostranjenost mreže osmatranja, javljanja i uzbunjivanja i njegove uvezanosti sa Operativnim centrom civilne zaštite općine Bužim i susjednim općinama, te od efikasnosti uočavanja i prijenosa informacija o opasnostima od prirodnih i drugih nesreća,
- organozovanost i opremljenost svih struktura civilne zaštite;
- sposobnost sistema zaštite i spašavanja da brzo, efikasno i realno procjeni mogućnost nastanka i djelovanja prirodne i druge nesreće i moguće opasnosti koje prijete ljudima i materijalnim dobrima,

- brzo i efikasno aktivira planove zaštite i spašavanja, uz racionalnu upotrebu snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje,
- pripremljenost i osposobljenost stanovništva, posebno onog dijela pogođenog nesrećom, da djeluje radi samozaštite i uzajamne zaštite od prirodnih i drugih nesreća,
- obučnosti, sposobnosti i iskustvu lica koja upravljaju mjerama odgovora na prirodne i druge nesreće, te o njihovom pravovremenom upućivanju u ugrožena područja,
- efikasnog prikupljanja, obrade i saopštavanja informacija o prirodnim i drugim nesrećama, posljedicama koje mogu nastati, ili su već nastale, bez širenja straha i panike,
- mogućnostima korištenja komunikacija, posebno putnih mogućnostima brzog iznaska alternativnih rješenja za korištenje istih,
- organizovane planske evakuacije ili izmještanja ugroženog stanovništva i materijalnih dobara,
- kvalitetne koordinacije svih učesnika u akcijama zaštite i spašavanja, te blagovremenog obezbjeđivanja zamjene za nenajavljeno odsutne, bolesne i premorene učesnike akcije zaštite i spašavanja,
- blagovremene pomoći sistema zaštite i spašavanja USK-a, Federacije BiH, države BiH i drugih državnih organa, pogotovo onih koji raspolažu odgovarajućom opremom i sredstvima za zaštitu i spašavanje (helikopteri, transportna vozila, zalihe i sl.).

b) Vidovi odgovora

U uslovima kada zaprijeti nastajanje ili nastane prirodna ili druga nesreća, ovisno o složenosti konkretne situacije neophodno je procijeniti upotrebu slijedećih vidova odgovora na prijeteće opasnosti:

- u stanje pripravnosti staviti, ili pokrenuti, interventni sistem zaštite ljudi i materijalnih sredstava (djelimično ili u cijelosti),
- brzim sistemskim mjerama i upotrebom sistema za osmatranje, uzbunjivanje i javljanje, a po potrebi i od drugih pravnih i fizičkih lica, prikupiti, analizirati i procijeniti podatke o mogućoj prijetnji ili već nastalim prirodnim i drugim nesrećama sa svim potrebnim pokazateljima (vanredna procjena ugroženosti određenog područja ili općine u cijelini),
- procijeniti potrebe za upotrebu snaga zaštite i spašavanja i obezbjediti adekvatan odgovor opasnostima koje prijete ili koje su već izazvale određene posljedice,
- organizovati plansko izmještanje ili evakuaciju ljudi i materijalnih dobara iz ugroženog područja zahvaćenog prirodnom i drugom nesrećom,
- obezbjediti korištenje komunikacija prema prioritetima, te osigurati puteve za snabdjevanje i evakuaciju – izmještanje,
- provesti interventne mjere za spriječavanje ili ublažavanje posljedica djelovanja prirodnih i drugih nesreća (formiranja nasipa radi odbrane od poplave, presjecanje požara, namjensko rušenje teško oštećenih objekata i sl.)
- poduzeti mjere radi spriječavanja pojave popratnih oblika prirodnih i drugih nesreća (požari i strujni udari zbog eventualnog pada dalekovoda pad helikoptera u naseljenom dijelu – eksplozije i sl.),
- organizovati pronalazak i spašavanje stradalih iz ruševina, bujica rijeka, prijevoznih sredstava i dr.),
- obezbjediti pravovremenu i adekvatnu medicinsku pomoć za povrijeđene i asanaciju terena kada ima poginulih,
- obezbjediti smještaj za stradale, njihovu ishranu, medicinski tretman i redovno održavanje higijene,

- organizovati osposobljavanje putnih i drugih komunikacija za potrebe provođenja mjera zaštite i spašavanja i druge potrebe, prema prioritetima,
- obezbjediti potrebne količine pitke i tehničke vode za potrebe provođenja mjera zaštite i spašavanja, kao i druga materijalna sredstva,
- osigurati područje od svih vidova zloupotreba nastale situacije (krađe, pljačke, pogrešne i neovlaštene primjene mjera zaštite i spašavanja ili vršenja nedozvoljenih radnji pod izgovorom izvršavanja mjera zaštite i spašavanja),
- redovno i adekvatno informisanje stanovništva o nastanku prirodnih i drugih nesreća i posljedicama koje su nastale, te izvještavanje nadležnih državnih organa,
- podizanje mjera koje jačaju moral stanovništva pogođenog nesrećom, stanovništva u susjedstvu ali i drugih,
- o svim poduzetim mjerama uredno voditi evidenciju, posebno kada su u pitanju nestale, izmještene ili evakuisane osobe,
- raditi na ponovnom spajanju porodica pogođenih prirodnim i drugim nesrećama,
- organizovati rad komisija za procjenu šteta nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća i stvoriti uslove za njihov bezbjedan i efikasan rad,

Dosadašnja iskustva u području odgovora na prirodne i druge nesreće pokazuju da se u više oblasti preventivnog i operativnog djelovanja radi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara javljaju ozbiljni problemi, koji otežavaju ili čak onemogućavaju provođenje mjera zaštite i spašavanja.

c) Problemi u procesu planiranja efikasnog odgovora

U procesu planiranja mogu se pojaviti različiti jednostavniji ili složeniji problemi te im je iz tog razloga potrebno posvetiti posebnu pažnju, naročito kada je u pitanju:

- neuhodanosti sistema organizacije lokalne samouprave, posebno u dijelu koji se odnosi na organizaciju i funkcionisanje mjesnih zajednica i izvršavanja obaveza iz dijela njihove nadležnosti iz oblasti zaštite i spašavanja,
- nedostatak realno provodivih planova na svim nivoima planiranja zaštite i spašavanja i nedovoljna zastupljenost mjera zaštite i spašavanja u planovima općinskih službi i preduzeća koja posluju na teritoriji općine Bužim,
- nepostojanje robnih rezervi USK-a na koje se naslanja Općina, čak ni u dijelu koji obezbjeđuje zalihe pogonskog goriva i maziva za potrebe provođenja mjera zaštite i spašavanja,
- nepostojanje osmatračke mreže za praćenje i dojavljivanje opasnosti od nastanka prirodnih i drugih nesreća,
- tehnički nedostaci osmatračke mreže i Operativnog centra Civilne zaštite da brzo i efikasno prime, obrade i prosljede informacije o nesrećama,
- nepostojanje kurirsko-pozivarske službe za uzbunjivanje i aktiviranje struktura civilne zaštite,
- nepovoljna kvalifikaciona, polna, starosna i zdravstvena struktura lica raspoređenih u strukture civilne zaštite,
- neopremljenost štabova, službi i povjerenika civilne zaštite potrebnim materijalno-tehničkim sredstvima,
- loše razvijena infrastruktura u prigradskim i seoskim područjima, što u uslovima nastanka prirodnih i drugih nesreća predstavlja ozbiljan problem (nepostojanje alternativnih putnih pravaca, uske gradske ulice, lokalni i nekategorisani putevi)

- nedovoljna koordinacija pravnih i fizičkih lica koja organizovano ili samoinicijativno provode preventivne ili operativne mjere zaštite i spašavanja (svako prema svojim planovima ili „na svoju ruku“),
- nezavisnost pravnih i fizičkih lica za provođenje mjera zaštite i spašavanja sebe i drugih, jer se u određenim slučajevima nastoji sve komercijalizirati,
- nedozvoljavanje ili ometanje provođenja mjera zaštite i spašavanja (npr. Preusmjeravanje plavnog vala na livade radi smanjenja snage istog, organizovano provođenje oborinskih voda i sl.),
- prenošenje netačnih informacija o nastanku prirodnih i drugih nesreća, opasnostima koje od njih prijete, posljedicama koje su nastale, mjerama koje se preduzimaju i sl.
- Poteškoće koje se javljaju prilikom procjenjivanja šteta zbog sistematskih nedostataka (nepostojanje podataka o ranijoj vrijednosti oštećenog objekta i sl.),
- odbijanje ljudi da čak i privremeno napuste svoje domove kada zaprijeti izbijanje ili izbije prirodna i druga nesreća,
- teške psihičke, socijalne, sigurnosne, ekonomske i druge posljedice koje nastaju djelovanjem prirodne i druge nesreće,
- nedovoljna koordinacija nadležnih državnih organa posebno u dijelu koji se odnosi na blagovremeno upućivanje pomoći područjima pogođenim djelovanjem prirodnih i drugih nesrećama,
- neodgovarajuće dostavljanje pomoći ugroženom stanovništvu (neodgovarajući artikli, istekli rokovi upotrebe), te na druge veoma bitne faktore.

1.4.2.2. Oporavak

Oporavak područja i društvene zajednice pogođene djelovanjem prirodne i druge nesreće je sistemsko-planski proces kojim državna zajednica promovira postizanje odgovarajući nivoa funkcionisanja društvene zajednice (život, rad i razvoj) na području pogođenom djelovanjem nesreća.

Oporavak u pravilu treba planirati kao jedinstven i koordiniran proces državnih i drugih organa koji učestvuju ili mogu uzeti učešće u realizaciji određenih planova oporavka, stim da se planiraju kratkoročne (hitne) mjere oporavka kojima se u prvoj godini nakon nesreće stvaraju uslovi za život i rad stanovništva pogođenog nesrećom, koji se kasnije poboljšavaju dugoročnim planovima oporavka (period 5-10 godina) ako se radi o većem području i većim materijalnim štatama.

Razvojno područje procesa oporavka ima za cilj da omogući što brže i efikasnije postizanje stabilnosti na području pogođenom nesrećama, a koja je u odnosu na ostale direktne operativne funkcije sistema zaštite i spašavanja života i zdravlja ljudi, te sigurnoast materijalnih dobara najvažnija. Neka od razvojnih sredstava oporavka (rehabilitacija, rekonstrukcija, uređenje zemljišta i sl.) treba izvršavati planski u sklopu obavljanja redovnih poslova i djelatnosti.

Efikasnost procesa oporavka, u pravilu, ovisi o uspješnosti provođenja preventivnih mjera zaštite i spašavanja i od uspješnosti pravovremenog odgovora na prirodne i druge nesreće (bolje pripreme i efikasniji odgovor – manje štete i potrebe za saniranjem istih).

Proces oporavka pogođenog područja i društvene zajednice je samo po sebi izuzetno složen i zahtjevan proces, te je stoga u procesu planiranja i realizacije mjera oporavka posebnu pažnju potrebno posvetiti slijedećem:

- da se za potrebe planiranja oporavka detaljno sagleda stanje i potrebe na ugroženom području, te da se prikupe, obrade i analiziraju svi potrebni podaci,
- da se na bazi tako urađenih analiza, korištenjem dostignutih naučnih metoda i angažovanjem odgovarajućeg stručnog kadra, sačine planovi i projekti oporavka sa

- konkretizovanim nosiocima, rokovima, načinom i fazama obezbjeđenja potrebnih sredstava,
- da se stvore potrebni uslovi da specijalizovana i druga preduzeća mogu realizovati vlastite planove i programe koje utiču na oporavak (sanacija mostova i puteva radi omogućavanja popravke dalekovoda, telekomunikacijskih vodova, vodovoda i sl.),
 - da se obezbjedi liječenje i rehabilitacija osoba pogođenih nesrećom, radi njihovog što bržeg integrisanja u zajednicu, radi čega je potrebno pravovremeno osposobiti ili ojačati strukturu organizacije zdravstvene zaštite, komunalne operative, službe higijensko-epidemiološke zaštite, građevinske operative, veterinarske djelatnosti i sl.),
 - da se planiraju i provode mjere koje će spriječiti ili ublažiti posljedice ponovljenog udara prirodne i druge nesreće na ranije pogođenom području, jer ponovljeni udari, po pravilu, nanose više štete pogođenom području, te psihološki destabilizuje pogođeno stanovništvo,
 - da se obezbjedi odgovarajući privremeni smještaj izmještenog i evakuisanog stanovništva i stvore uslovi da sa izmještenog mjesta mogu izvršavati svoje redovne obaveze (odlazak na posao, u školu i sl.),
 - da se izvrši analiza i kontrola procenjenih šteta,
 - da se mjere oporavka planiraju i provode prema prioritetima i uz punu koordinaciju svih nadležnih državnih organa i učesnika u procesu oporavka,

1.4.2.3. Provedba

Polazeći od činjenice da Politika razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća treba da da rješenja za probleme koji su naglašeni Zaključcima procjene ugroženosti Općine, uspješno provođenje Politike razvoja zaštite i spašavanja postavlja se kao najvažniji cilj.

1.4.2.4. Nosioci provedbe politike razvoja zaštite i spašavanja

Programom razvoja zaštite i spašavanja Općine utvrđena je Politika i Strategija razvoja zaštite i spašavanja Općine, te su određeni strateški ciljevi razvoja zaštite i spašavanja koji zajednički realizuju: Općinsko vijeće. Općinski načelnik i općinske službe uprave, mjesne zajednice i druga pravna i fizička lica na području Općine, s tim da posebnu obavezu, u smislu koordinacije realizacije planova i programa zaštite i spašavanja, imaju Službe općinskog organa uprave i Štab Civilne zaštite Općine.

Raspodjela poslova i obaveza, način i rokovi njihovog izvršavanja, te druga pitanja važna za uspješnost realizacije Politike i Strategije razvoja zaštite i spašavanja detaljnije će biti razrađeni Općinskim planom zaštite i spašavanja.

Posebnu ulogu u realizaciji Politike i Strategije zaštite i spašavanja Općine imaju općinske službe za upravu koje redovnim koordiniranim aktivnostima trebaju osigurati provođenje zacrtanih ciljeva.

Ključnu ulogu u realizaciji Politike i Strategije razvoja zaštite i spašavanja imaju: Općinsko vijeće, Načelnik i Služba za civilnu zaštitu i vatrogastvo, koji kroz proces planiranja i realizaciju Politike i Strategije trebaju stvoriti uslove za razvoj sistema zaštite i spašavanja (osiguravanjem odgovarajuće organizacije, pravilnim kadrovskim odabirima nosilaca poslova, obezbjeđenjem materijalno-financijskih sredstava i dr.).

Općina, u smislu provođenja preventivnih a posebno operativnih mjera zaštite i spašavanja, predstavlja ključni državni faktor u realizaciji konkretnih mjera zaštite i spašavanja

ljudi i materijalnih dobara, te se stoga njene kvalitetne pripreme za provođenje tih mjera postavljaju kao imperativ.

1.4.2.5. Finansiranje programa razvoja zaštite i spašavanja

U Zakonu o zaštiti i spašavanju u članu 179. je određen način finansiranja civilne zaštite iz šest izvora finansiranja, a u članu 184 ovog Zakona određene su obaveze koje finansira Općina.

Detaljnou analizom zakonskih mogućnosti i obaveza Općine u pogledu finansiranja obaveza u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, utvrđeno je da općina Bužim za finansiranje razvoja Programa zaštite i spašavanja, planova, projekata i aktivnosti može koristiti:

1. sredstva budžeta BiH, Federacije BiH, USK-a
2. sredstva budžeta općine Bužim,
3. sredstva ostvarena na nivou Općine po osnovu posebne naknade za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara,
4. sredstva ostvarena na nivou Federacije BiH i USK po osnovu posebne naknade za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara,
5. budžetska sredstva svakog nositelja planiranja mjera zaštite i spašavanja, kako za fazu preventivne zaštite tako i za fazu operativne zaštite,
6. sredstva namjenjena za realizaciju specijalnih projekata (gazdovanje šumama, uređenje rijeka i dr.) koja obezbjeđuje međunarodna zajednica,
7. sredstva ostvarena po osnovu oslobađanja od obaveze izgradnje skloništa,
8. sredstva donacija, dobrovoljnih priloga i druga zakonita sredstva,

Mjera kojim se planira obezbjeđenje sredstava za realizaciju Politike i Strategije zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća moraju biti planirane na realnim pokazateljima i uz potpuno uvažavanje propisa koji uređuju oblast finansija, te kroz detaljno upoznavanje sa projektima određenih subjekata, uslovima njihovog finansiranja ili sufinansiranja.

Općina treba osigurati kvalitetne pripreme za izradu projekata sa kojima se može aplicirati za druga sredstva, a kojima se omogućava realizacija Politike i Strategije zaštite i spašavanja.

II POGLAVLJE

STRATEŠKI PRAVCI RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

2. STRATEŠKI PRAVCI RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

2.1. UVODNI DIO

Strateški pravci razvoja zaštite i spašavanja zasnivaju se na viziji i strateškim ciljevima ovog Programa, a njihova realizacija se obezbjeđuje konkretnim programima koji se odnose na sve oblasti koje čine sistem zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Utvrđivanjem strateških pravaca razvoja zaštite i spašavanja i definisanjem konkretnih programa zaštite i spašavanja nastoji se izgraditi ili ojačati svijest o potrebi razvoja sistema zaštite i spašavanja Općine i pretvoriti je u dugoročno održivi koncept izgradnje i razvoja sistema zaštite i spašavanja.

Politika i Strategija razvoja zaštite i spašavanja treba se dograđivati i usaglašavati sa dugoročnim državnim socijalno-ekonomskim, bezbjednosnim i drugim interesima, što se može postići pravovremenim usklađivanjem strateških ciljeva i konkretnih programa koji ih prate.

Strategija razvoja zaštite i spašavanja Općine objedinjava i usmjerava nastojanja šire društvene zajednice da se područja razvoja zaštite i spašavanja ostvare u skladu sa njihovim prirodnim, ciljevima i logikom funkcionisanja, s tim da ih u okvir funkcionalnog sistema zaštite i spašavanja povezuje zajedničko djelovanje radi zaštite i spašavanja života i zdravlja ljudi, spašavanje materijalnih dobara i okoliša.

Objedinjeno i usmjereno djelovanje šire društvene zajednice radi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća podrazumjeva:

- razlikovanje posebnih funkcionalnih sektora – područja razvoja zaštite i spašavanja, razlikovanje namjenskih formiranih organa, službi i tijela (nosilaca planiranja) koji su formirani radi ostvarivanja posebnih funkcija (operativno stručni organi civilne zaštite), od ostalih općinskih službi i tijela,
- svjesnost da su navedeni organi, službe i tijela formirani radi ostvarivanja osnovne uloge planiranja i provođenja mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara. Ali da svoj doprinos mogu dati i u ostalim oblastima.

Strategija razvoja zaštite i spašavanja objašnjava i razrađuje način ostvarivanja strateških ciljeva i realizaciju strateških pravaca razvoja zaštite i spašavanja, te za svaki strateški pravac definiše slijedeće:

1. presjek trenutnog (postojećeg) stanja u toj oblasti,
2. razvojnu viziju kroz četiri pravca djelovanja (preventivno djelovanje sa ublažavanjem posljedica, pripravnost i spremnost i odgovor – oporavak),
3. osnovne strateške pravce za ostvarivanje vizije (provedbe) i
4. konkretne programe i akcijske planove.

Pregled trenutnog stanja organizovanosti struktura civilne zaštite detaljnije je opisan u Procjeni ugroženosti Općine od prirodnih i drugih nesreća, te se stoga u strateškim pravcima razvoja zaštite i spašavanja ukratko pojašnjavaju razlozi utvrđivanja tih pravaca razvoja u odnosu na one pravce koji nisu prioriteta, s tim da se razvoj i u tim (već razvijenim pravcima) treba unaprijediti.

Nosioci poslova realizacije strateških pravaca razvoja određeni su Procjenom ugroženosti Općine, stim da se ovim programom oni konkretiziraju i njihovi poslovi bliže određuju.

Općina Bužim je kroz realizaciju strategije razvoja Općine, projekat reforme javne uprave, prostorno planiranje i druge projekte i planove već definisala i u dobroj mjeri realizovala određene strateške pravce razvoja koji imaju izuzetno veliki značaj po razvoj strateških pravaca zaštite i spašavanja stim da ima potrebe i prostor za dalji koordinirani razvoj istih.

Za uspješno provođenje strateških pravaca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je nastaviti realizaciju započetih projekata i definisati potrebu pripreme i realizacije novih, s tim da će se za sve strateške pravce razvoja zaštite i spašavanja definisati programi, projekti i akcije važni za zaštitu i spašavanje, odnosno način njihovog finansiranja ili sufinansiranja.

2.1.1. Programi zaštite i spašavanja po oblastima

Strateški pravci razvoja zaštite i spašavanja razrađuju se kroz određeni broj konkretnih programa koji se odnose na sve oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, te se u realizaciju istih uključuje jedinstveni organ uprave općine, mjesne zajednice, štabovi, službe i povjerenici civilne zaštite, pravna i fizička lica, svako u dijelu svojih nadležnosti i zaduženja.

Raspored poslova, nadležnosti i odgovornosti za njihovo izvršavanje treba provesti u skladu sa nadležnostima, materijalno – finansijskim i drugim uslovima nosilaca poslova, vodeći računa o složenosti određenih projekata, njihovom značaju za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara.

U tom smislu je naročito potrebno definisati:

1. strateške projekte koje samostalno ili u saradnji sa drugim državnim organima višeg nivoa organizovanja provodi Općina,
2. strateške projekte koje Općina provodi u saradnji sa mjesnim zajednicama i pravnim i fizičkim licima sa područja Općine,
3. strateške projekte čije će se provođenje zatražiti od nadležnih državnih organa, javni i drugih preduzeća sa sjedištem ili detaširanim organizacionim dijelovima na području Općine, odnosno od organa i preduzeća kod kojih postoji zakonska obaveza za planiranje i uređenje određene oblasti zaštite i spašavanja,
4. razvojne projekte usmjerene na jačanje i razvoj određenog područja ili važnog segmenta tog područja (zaštita šuma, vodotoka i sl.),
5. razne projekte usmjerene na realizaciju konkretnih ciljeva ili produkata od općeg interesa i značaja za sistem zaštite i spašavanja,
6. specijalne projekte koji su usmjereni na provođenje konkretnih specifičnih ciljeva i koji trebaju riješiti konkretne probleme ili pomoći i njihovo rješavanje u nekoj etapi razvoja,
7. definisati kriterije za ostvarivanje materijalno-financijske podrške programima i projektima čijom se realizacijom unaprijeđuje sistem zaštite i spašavanja, te definisati i sve druge norme i uslove koji mogu imati značaj za realizaciju programa i projekta zaštite i spašavanja,

Programi i projekti razvoja sistema zaštite i spašavanja koji će se realizovati trebaju biti određeni prema prioritetima, sa određenim vremenskim rokovima, s tim da je izuzetno važno da budu oslonjeni jedan na drugi.

2.1.2. Projekti i planovi razvoja zaštite i spašavanja

Uzimajući u obzir da sistem zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara čini niz međusobno ovisnih i integriranih faktora (ljudski materijalno-financijskih, organizacionih i drugih) kao imperativ se postavlja potreba da se zaštita i spašavanje ljudi i materijalnih dobara planira i provodi kroz sve projekte i planove redovnih službi, preduzeća, mjesnih zajednica i drugih, a da se potrebe i zahtjevi za provođenjem mjera zaštite i spašavanja koji nisu obuhvaćeni tim planovima obuhvate posebnim planovima i projektima civilne zaštite ili drugih službi.

Postupak projektovanja i planiranja realizacije određenih projekata treba obaviti tako da se pravilno tretira određeni problem ili opasnost (bez precjenjivanja ili podcjenjivanja), da rješenja predložena projektima i planovima zadovoljavaju postojeće potrebe ili barem najnužniji dio tih potreba (potreba za provođenjem tzv. hitnim mjerama zaštite i spašavanja, odnosno sanacija posljedica nesreća) te da ih je, u organizacionom i materijalno-financijskom smislu, moguće realizovati.

Razvojem sistema zaštite i spašavanja, a posebno propisima koje provode redovno općinske službe, treba predvidjeti efikasne mjere koje će blagovremeno spriječiti provođenje projekata, planova i akcija pravnih i fizičkih lica, čijim provođenjem bi mogle nastati opasnosti ili štete po ljude i materijalna dobra (provođenje akcija kojim se podstiče klizanje tla, poplava, kojima se povećava požarna opterećenost određenog područja i sl.) i koje će omogućiti zakonito sankcionisanje počinitelaca, odnosno otklanjanje opasnosti i namirenje štete (sanacija postojećeg stanja)

Sadržaj i način izrade Planova zaštite i spašavanja obezbjediti na način određen Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“ broj: 23/04 i 38/06), pravilnicima i instrukcijama Federalne uprave za civilnu zaštitu.

Za izradu projekta razvoja zaštite i spašavanja, ili provođenje konkretnih mjera zaštite i spašavanja potrebno je tačno i realno definisati projektni zadatak i obezbjediti da se izrada i realizacija projekata provodi u skladu sa najvišim stručnim standardima koji uređuju određenu oblast.

2.2. DEFINISANJE KONKRETNIH STRATEŠKIH PRAVACA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

2.2.1. Strateški pravac razvoja – program organizacije, popunjavanja, obuke i uvježbavanja racionalnih, efikasnih i ekonomičnih snaga za zaštitu i spašavanje

2.2.1.1. Presjek trenutnog stanja

Usljed posljedica nastali ratom došlo je do znatnog narušavanja sistema za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara, tako da su se strukture civilne zaštite dijelom raspale, a ostatak reorganizovao u skladu sa tadašnjim okolnostima. Popunjenost struktura civilne zaštite ljudstvom je nepovoljna sa aspekta, starosne, zdravstvene, polne, regionalne i stručne strane.

U poslijeratnom periodu su provođene i još uvijek se provode reforme i reorganizacija državnih organa uprave, što automatski za sobom povlači potrebu reorganizacije sistema za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara, pogotovu u dijelu koji se odnosi na preraspodjelu prava i obaveza po osnovu zaštite i spašavanja Jedinственog općinskog organa uprave kojim

rukovodi Načelnik općine i donošenjem odgovarajućih propisa iz nadležnosti Federacije BiH USK i Općine Bužim, stvoreni su neophodni preduslovi da se ozbiljnije pristupi reorganizaciji sistema za zaštitu i spašavanje.

2.2.1.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

U toku izrade ovog Programa, u sklopu razvoja područja prevencije i ublažavanja realizovano je slijedeće:

- uspostavljen i djelimično popunjen Općinski štab civilne zaštite,
- Općinsko vijeće je usvojilo Odluku o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Bužim („Službeni glasnik općine Bužim“ broj: 05/12),
- usvojena je Konačna lična i materijalna formacija struktura civilne zaštite općine Bužim („Službeni glasnik općine Bužim“ broj: 8/12),
- donesena je Odluka o organizovanju i funkcionisanju povjerenika civilne zaštite općine Bužim („Službeni glasnik općine Bužim“ broj: 8/12),
- donesena je Odluka o organizovanju i funkcionisanju jedinica civilne zaštite opće namjene općine Bužim („Službeni glasnik općine Bužim“ broj: 8/12),
- donesena je Odluka o organizovanju i funkcionisanju jedinica civilne zaštite specijalizovane namjene općine Bužim („Službeni glasnik općine Bužim“ broj: 8/12),
- donesena je Odluka o organizovanju i funkcionisanju službi zaštite i spašavanja na području općine Bužim („Službeni glasnik općine Bužim“ broj: 8/12),
- donesena je Odluka o organizovanju i funkcionisanju zaštite od požara i vatrogastvu na području općine Bužim („Službeni glasnik općine Bužim“ broj: 5/12),
- donesena su Rješenja o imenovanju povjerenika civilne zaštite općine Bužim,
- donesena su Rješenja o popuni za jedinice opće namjene u 9 mjesnih zajednica,
- pravna lica u kojima su formirane Službe zaštite i spašavanja donijela su Rješenja o popuni službi,
- potpisani su Ugovori o međusobnoj saradnji i obavezi između Općine Bužim, preduzeća i ustanova u kojima su formirane Službe zaštite i spašavanja.
- uspostavljen je operativni centar civilne zaštite općine Bužim,
- obezbjeđeno je zakonsko prikupljanje i korištenje sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu i spašavanje i sredstava namjenjenih za izgradnju i održavanje skloništa, te su stvoreni uslovi za rad, štabova, jedinica i povjerenika civilne zaštite,
- donešena potpuno izmjenjena Procjena ugroženosti Općine od prirodnih i drugih nesreća, broj: 02-40-1146/22 od 16.05.2022. godine na bazi koje se radi ovaj program razvoja.

U cilju unapređenja dostignutog stepena organizacije snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje, u predviđenom planskom periodu, potrebno je provesti slijedeće planove i programe:

- Uskladiti i ažurirati Konačnu ličnu i materijalnu listu formacija struktura civilne zaštite općine Bužim sa potrebama i mogućnostima provođenja zaštite i spašavanja a na bazi usvojene procjene ugroženosti.
- Izvršiti analizu rješenja o postavljenju u strukture civilne zaštite zbog evidentnog odlaska ljudi iz BiH i izvršiti popunu struktura sa ljudima koji imaju stalno prebivalište na području općine Bužim.
- Obezbjeđiti trajno rješenje za smještaj zaposlenika Službe za civilnu zaštitu, prostorije za potrebe Općinskog štaba civilne zaštite, operativnog centra , skladišnog prostora za

smještaj opreme i materijalno tehnički sredstava za potrebe zaštite i spašavanja, prostorije za obuku i druge aktivnosti u svrhu zaštite i spašavanja.

- izvršiti analizu i ažurirati Odluke Općinskog vijeća kojim su definisana pitanja iz oblasti organizacije i funkcionisanja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Bužim, organizacije i formiranja povjerenika i jedinica civilne zaštite.
- izvršiti obuku uposlenika u Općini za potrebe planiranja i provođenje mjera zaštite i spašavanja, kao i obuku članova savjeta mjesnih zajednica, povjerenika, službi zaštite i spašavanja i stanovnika.
- obezbjediti fazno popunjavanje štaba, službi i povjerenika civilne zaštite i opremanje odgovarajućim materijalno-tehničkim sredstvima, zatim obuku i vježbu za rukovanje nabavljenim sredstvima.
- obezbjediti planiranje i provođenje mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća kroz redovne planove, programe i projekte općinskih službi uprave, preduzeća i ustanova na području Općine.
- na osnovu Procjene ugroženosti i Programa razvoja zaštite i spašavanja ažurirati ili po potrebi eventualno izraditi novi Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća općine Bužim.
- razraditi i uvježbati planove djelovanja i planove koordinacije u slučaju kada zaprijeti nastanak ili nastane prirodna ili druga nesreća.
- tako organizovane, opremljene i uvježbane strukture civilne zaštite integrisati u sistem zaštite i spašavanja USK-a i Federacije BiH, sa pretpostavkom da mogu biti upotrebljeni i izvan područja općine, odnosno da mogu organizovano prihvatiti ponuđenu (potrebnu) pomoć.

b) Pripravnost i spremnost

Pripravnost i spremnost za djelovanje u slučaju potrebe zaštite i spašavanja ovisi od kvalitete provođenja preventivnih mjera zaštite i spašavanja, te je nakon preduzimanja mjera iz područja preventive, neophodno:

- sa popunjenim i opremljenim strukturama civilne zaštite organizovati i provesti uvježbavanje za djelovanje u slučaju konkretnih opasnosti koje mogu zaprijetiti određenom području ili općini u cijelini
- snage i sredstva namjenjena za zaštitu i spašavanje držati u stanju koje obezbjeđuje brzu i efikasnu intervenciju radi ublažavanja posljedica prirodnih i drugih nesreća (Planovi uzbunjivanja, pravilno koncentrisanje, čuvanje i korištenje materijalno tehničkih sredstava namjenjenih za zaštitu i spašavanje i sl.)
- sistem za prećenje i djelovanje mogućih opasnosti stalno držati u stanju koje obezbjeđuje brzo, tačno i efikasno prenošenje informacija o opasnostima, kao i instrukcija i naredbi kako postupiti u datom momentu,
- za potrebe djelovanja u uslovima prirodnih i drugih nesreća definisati način, uslove i prioritete korištenje komunikacija i drugih kapaciteta neophodnih za uspješno postizanje pripravnosti i spremnosti za djelovanje radi zaštite i spašavanja.

c) Odgovor – oporavak

Suština programa, organizacije, popunjavanja, obuke i uvježbavanja racionalnih, efikasnih i ekonomičnih snaga za zaštitu i spašavanje je da, u uslovima kada se za to ukaže

potreba, adekvatno i pravovremeno odgovori i na prijeteću opasnost, pružajući pomoć ugroženim ljudima, te sklanjajući i štiteći materijalna dobra.

Uspješan razvoj ove oblasti, u smislu odgovora na prirodne i druge nesreće treba naročito osigurati slijedeće:

- da se dobiju racionalne, ekonomične i efikasne strukture civilne zaštite spremne da u svakom momentu i u svim uslovima pruže pomoć ugroženom i stradalom stanovništvu,
- da se omogući pravovremena i adekvatna upotreba snaga i sredstava namjenjenih za zaštitu i spašavanje, te da se njihovo angažovanje obavi prema Planu prioriteta ovisno o ugroženosti određenog područja,
- da se ugroženo područje i pojedinci zaštite od mogućih zloupotreba (pljačka i devastacija na ugroženom području, nestručan pristup kod provođenja mjera zaštite i spašavanja i sl.),
- da se osigura pravilno evidentiranje i procjenjivanje šteta nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća (prije ili u toku odgovora), te evidentiranje podataka o stradalom stanovništvu,
- da se obezbjedi adekvatno djelovanje struktura civilne zaštite i spašavanja za slučaj da dođe do obolijevanja ili smrti većeg broja ljudi ugroženih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća, ili onih koji pružaju pomoć ugroženim ili stradalim.

Efikasnost snaga i sredstava namjenjenih za zaštitu i spašavanje u fazi oporavka direktno ovisi od kvaliteta provođenja preventivnih, adekvatnosti odgovora na prijeteću opasnost i siline udara prirodne i druge nesreće, stim da mimo toga postoje određeni uslovi koje je neophodno riješiti prilikom razvoja područja oporavka, a odnose se na:

- organizovanost i osposobljenost snaga i sredstava za efikasno provođenje mjera oporavka pogođenog područja, jer mjere oporavka pogođenog područja provode redovne specijalizovane službe i ustanove, a taj proces može trajati duži vremenski period,
- punu koordinaciju svih učesnika u razvoju oporavka, da bi se u konačnici obezbijedilo racionalno i koordinirano korištenje sredstava i resursa za potrebe oporavka područja pogođenog prirodnom i drugom nesrećom,
- maksimalno angažovanje stručnih kadrova i korištenje stručnih i naučnih metoda u toku planiranja razvoja područja oporavka po oblastima (npr. Iz oblasti poljoprivrede, zdravstva, veterinarstva i sl.) i kod provođenja mjera oporavka pogođenog područja,

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja neophodno je izraditi Program organizacije, popunjavanja i uvježbavanja racionalnih, efikasnih i ekonomičnih snaga za zaštitu i spašavanje koji treba dati odgovore i riješenja na pitanja i probleme definisane u tački 1.2 pod a, b, i c ovog strateškog pravca zaštite i spašavanja.

e) Akcijski plan

Za realizaciju Programa, organizacije, popunjavanja, obuke i uvježbavanja snaga za zaštitu i spašavanje, potrebno je poduzeti slijedeće korake:

- pripremiti mjesne zajednice, pravna i fizička lica i strukture civilne zaštite za učešće u planiranju i provođenju mjera zaštite i spašavanja

- izraditi Program organizacije, popunjavanja obuke i uvježbavanja snaga za zaštitu i spašavanje i obezbjediti njegovo provođenje,
- osigurati uslove i sredstva za postupak planiranja zaštite i spašavanja, postupak opremanja i uvježbavanja struktura civilne zaštite i građana,
- osigurati kontinuiranu provjeru osposobljenosti i mobilnosti snaga za zaštitu i spašavanje.

Nosioci ovoga akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- Općinski štab civilne zaštite i Služba za civilnu zaštitu i vatrogastvo,
- Općinske službe za upravu u suradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima i ustanovama (svaka iz dijela svojih nadležnosti ili srodnih poslova),
- Mjesne zajednice, pravna lica i ustanove organizovane na području Općine, a po potrebi i drugi za čije se učešće ukaže potreba

2.2.2. Strateški pravac razvoja – Program izgradnje i održavanja skloništa i drugih kapaciteta za potrebe sklanjanja, izmještanja i evakuacije ljudi i materijalnih dobara

2.2.2.1. Presjek trenutnog stanja

Na području Općine nema izgrađenih javni skloništa niti se može očekivati dok se programski ne osmisli razvoj ovog strateškog pravca. Program strateškog pravca će biti osnova za izradu prostorno planske dokumentacije općine Bužim.

2.2.2.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Uporedo sa izradom Programa zaštite i spašavanja a u vezi izgradnje skloništa i drugih kapaciteta za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, u području preventive poduzeti slijedeće:

- stvoriti uslove za namjensko korištenje sredstava namjenjenih za izgradnju i održavanje skloništa (donijeti prostorno plansku dokumentaciju i provedbene propise iz oblasti gradnje),
- sačiniti plan i obezbjediti sredstva za izgradnju javnih skloništa za građane i investitore koji su uplatili naknadu za sklonište na osnovu čega su oslobođeni izgradnje skloništa u svom objektu,
- planirati nabavku pokretnih kapaciteta za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara (šatori) i za tu namjenu obezbjediti sredstva,

U cilju sagledavanja uslova za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, stvaranje uslova za izgradnju i održavanje skloništa, u području preventive je neophodno poduzeti slijedeće:

- obezbjediti sredstva za izgradnju i održavanje skloništa, te njihovu upotrebu prema planu prioriteta, rok:

- poslije izgradnje, normativno-pravno urediti način korištenja, čuvanja i održavanja skloništa (dvonamjensko korištenje) i način njihovog korištenja i upravljanja u skloništima u uslovima iskazane potrebe za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara,
- Provoditi primjenu zakonskih propisa iz oblasti građenja i Zakona o zaštiti i spašavanju u provođenju izgradnje skloništa u objektima za koje je utvrđena obaveza izgradnje;
- definisati mjesta za potrebu postavljanja privremenih objekata za smještaj ljudi (šatori i drugi privremeni objekti uz obezbjeđenje potrebnih uslova (priključna infrastruktura i bezbjednosni uslovi), te način i procedure za njihovo postavljanje, način održavanja i upravljanja takvim objektima i sl.
- Planirati način obezbjeđenja skloništa u redovnim i vanrednim prilikama, te održavanje reda kada se sklonište koristi za potrebe sklanjanja ljudi i materijalnih dobara,
- Obezbjediti snabdjevanje skloništa i drugih kapaciteta energentima, materijalima i drugim neophodnim sredstvima,

b) Pripravnost i spremnost

Pripravnost i spremnost snaga za sklanjanje i smještaj ljudi i materijalnih dobara direktno ovisi od razvoja područja preventive, odnosno od obučenosti i uvježbanosti tih snaga da djeluju u svim meteorološkim i drugim uslovima.

Ostali faktori koji bitno utječu na razvoj područja pripravnosti i spremnosti za djelovanje u slučaju potrebe sklanjanja ljudi i materijalnih dobara i na koje, kod izrade Programa razvoja ove oblasti, treba obratiti posebnu pažnju su:

- ravnomjerna izgradnja stalnih ili planiranje postavljanja privremenih skloništa na širem području Općine, gdje se procjeni da za to postoji potreba
- eksteritorijalni raspored snaga i sredstava namjenjenih za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara i njihova stalna mobilnost,
- prohodnost puteva i dostupnost drugih komunikacija neophodnih za sprovođenje mjera sklanjanja ljudi i materijalnih dobara,
- planiranje organizovanog pristupa postupku sklanjanja ljudi i materijalnih dobara, uz vođenje neophodni evidencija u postupku sklanjanja,
- sklanjanje na način koji neće proizvesti štete za ljude i materijalna dobra koji se sklanjaju (bezbjednosni aspekti sklanjanja, ekonomičnost i racionalnost postupka sklanjanja i sl.).

c) Odgovor – oporavak

Razvoj područja odgovora i oporavka i uspješnost postupaka sklanjanja, odnosno daljeg zbrinjavanja izmještenih ili evakuisanih ljudi i materijalnih dobara ovise o uspješnosti provedene preventivne, pripravnosti i spremnosti, pogotovo u dijelu koji se tiče bezbjednosti postupka sklanjanja ljudi i ekonomičnosti postupka sklanjanja materijalnih dobara.

Za uspješnost odgovora u slučaju potrebe sklanjanja ljudi i materijalnih dobara, osim preduslova navedenih u području preventive i pripravnosti, neophodno je obezbjediti:

- potpunu logističku podršku postupku izmještanja, evakuacije i sklanjanja ljudi i materijalnih dobara (objekti za smještaj, transportna sredstva, organizacija transporta, prihvati i dr.),
- izmještanje i evakuaciju provoditi prema prioritetima, pri čemu prednost dati izmještanju ili evakuaciji ljudi kod kojih je, ili može biti, ugroženo zdravlje i životi,

- obezbjediti od uništenja ili otuđenja imovinu koja je predmet izmještanja, kao i one imovine koja se iz određenih razloga ne može izmjestiti,
- prioritetno sa ugroženog područja planirati izmještanje materijalno-tehničkih sredstava čije bi zadržavanje u ugroženom području moglo pospješiti negativne efekte nesreće (opasni materijali),
- za potrebe izmještanja i evakuacije stalno držati prohodnim putne i druge komunikacije ili blagovremeno akcijom obezbjediti alternativu,
- sve mjere akcije koje se planiraju i provode u području sklanjanja ljudi i materijalnih dobara moraju da se provode na način koji kod ugroženog ili stradalog stanovništva ne proizvodi strah ili paniku.

Oporavak područja zahvaćenog prirodnom i drugom nesrećom, u smislu sklanjanja ljudi i materijalnih dobara, je složen i zhtjevan proces koji zamišlja osmišljen planski pristup tom poslu, te je s toga posebnu pažnju potrebno posvetiti:

- stvaranju neophodnih bezbjednosnih i socio-ekonomskih uslova da se izmješteni ili evakuisani ljudi i materijalna dobra povrate u područja i u objekte u kojima su bili do momenta sklanjanja,
- stvaranju uslova da izmješteno ili evakuisano stanovništvo odmah po povratku u mjesta iz kojih su sklanjani mogu pristupiti izvršavanju redovnih poslova i obaveza, odnosno da se što brže integrišu u zajednicu,
- da se uredi i konzerviraju, ili privedu drugoj namjeni, objekti koji su korišteni za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara,
- da se izvrši analiza efikasnosti postupka sklanjanja, te da se na bazi toga planiraju mjere poboljšanja stanja u toj oblasti.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je uraditi slijedeća planska dokumenta:

- program održavanja i pomoći radi održavanja manjih skloništa u privatnom vlasništvu,
- program izgradnje i održavanja novih skloništa i drugih kapaciteta za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, uključujući i privremene objekte,
- donijeti plan upravljanja stalnim i privremenim skloništimama u uslovima kada se koriste za potrebe sklanjanja ljudi i materijalnih dobara.

Izradom i realizacijom navedenih programa i planova dat će se odgovori i rješenja na pitanja i probleme u tački 2.2. pod a, b i c ovog strateškog pravca razvoja.

e) Akcijski plan

Akcijski plan, a posebno njegovu dinamiku planiranja i realizacije, treba podesiti potrebama i mogućnostima Općine, te bi u tom smislu prioriteta bili iskazani na slijedeći način:

- obezbjediti snage i obezbjediti sredstva za potrebe sklanjanja ljudi i materijalnih dobara,
- izvršiti nabavku privremenih objekata za sklanjanje i pripremiti lokacije za potrebe njihovog postavljanja u slučaju potrebe,

- obezbjediti redovno ubiranje sredstava namjenjenih za izgradnju skloništa, te njihovo namjensko i racionalno korištenje,
- obezbjediti kontrolu i zakonsko sankcionisanje pravnih i fizičkih lica koja pokušavaju izbjeći obavezu izgradnje skloništa, a koja to pitanje neriješe na drugi propisan način,
- programirati izgradnju novih skloništa, ili podršku pravnim i fizičkim licima koja vrše gradnju.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i Općinski načelnik
- Općinski štab civilne zaštite i Služba za civilnu zaštitu i vatrogastvo,
- Služba za prostorno uređenje geodetske i imovinsko pravne poslove,
- Služba za razvoj i poduzetništvo
- Služba za budžet i finansije

2.2.3. Strateški pravac – Program planskog (dokumentacionog) i operativnog uređenja teritorije općine Bužim

2.2.3.1. Presjek trenutnog stanja

Trenutno stanje u oblasti planskog i operativnog uređenja teritorije općine Bužim i potrebe koje se javljaju u dvije međusobno povezane oblasti (planskoj i operativnoj) zahtjevaju da se razvoj ovog strateškog pravca, u planskom i operativnom smislu, planiraju koordinirano, vodeći računa o zakonskim, stručnim i drugim proceduralnim zahtjevima koje moraju ispuniti Program planskog uređenja teritorije i Program operativnog uređenja teritorije.

Stoga se i presjek stanja u jednoj i drugoj planskoj oblasti posmatraju skupa, a tim da se Programom zaštite i spašavanja ističu i određene specifičnosti svakog od predviđenih programa.

2.2.3.2. Presjek trenutnog stanja karakterističnog za plansko (dokumentaciono) uređenje teritorije općine Bužim

U periodu kada je Bužim bio u sastavu općine Bosanska Krupa nisu bili urađeni bilo kakvi prostorno planski dokumenti. Vraćanjem statusa Općine u postratnom periodu zbog loše ekonomske situacije, i drugi faktori na određeno vrijeme su zaustavili ili usporili izradu prostorno-planske dokumentacije iz nadležnosti Općine, kao i viših oblika organizovanja društva, što je u razvojnom i praktičnom smislu stvorilo i stvara niz složenih problema po općinu Bužim i stanovništvo. Od prostorno planske dokumentacije trenutno je na snazi Prostorni plan općine Bužim za period 2008. – 2028. godine.

U takvim uslovima je došlo do veće pojave bespravne gradnje od strane fizičkih, ali i pravnih lica, koja nerjetko nanosi štetu planskom uređenju teritorije Općine i uzrokuju niz drugih problema. Donošenjem propisa iz oblasti građenja u dijelu legalizacije bespravno izgrađenih objekata, nedostatak inspekcije iz oblasti građenja i komunalnih poslova i dalje usložnjava politiku planskog uređenja izgradnje na području općine Bužim.

Kada je u pitanju planiranje postavljanja objekta „opasnog ili štetnog sadržaja“ situacija je dosta složenija jer za veći dio tih potreba nisu planirane odgovarajuće lokacije, a prostorne mogućnosti općine u tom smislu su dosta ograničene i ne odgovaraju trenutnim potrebama.

2.2.3.3. Presjek trenutnog stanja karakterističnog za operativno uređenje teritorije Općine

Problemi istaknuti presjekom stanja u oblasti prostornog planiranja, ali i neodgovorno ponašanje pravnih i fizičkih lica u pogledu gradnje, upravljanja otpadom i provođenja drugih poslova uzrokovali su dosta složeno stanje u pogledu uređenja teritorije općine.

Procjena urađena za potrebe ovog planiranja ukazuje na veoma velik broj tzv. divljih deponija raznih vrsta otpada na širem području općine, uzurpaciju zemljišta, nestručnu izgradnju puteva i objekata, devastacija i uzurpacija vodnog dobra i druge pojave koje štete uređenju teritorije općine Bužim, posebno sa aspekta planiranja i provođenja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

2.2.3.4. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Kada je u pitanju razvoj područja preventive u oblasti prostornog planiranja, potrebno je uraditi sljedeće:

- donijeti program sanacije bespravne gradnje za područje općine Bužim,
- utvrditi i provoditi smjernice u zaustavljanju bespravne gradnje,
- donijeti program sanacije nestručno izgrađenih objekata (mostovi, potporni zidovi objekti koji ugrožavaju ljude i materijalna dobra i sl.),
- donijeti program sanacije privremenih tzv. „divljih deponija“ otpada svih vrsta (komunalni, klaonički, industrijski, građevinski i dr.), te donijeti i druge planove i programe radi planskog uređenja oblasti koje nisu uređene posebnim planovima o kojima će biti riječi u Programu zaštite i spašavanja (npr. Preogram uređenja poljoprivrednog zemljišta)

Operativno planiranje i provođenje mjera prevencije i ublažavanja posljedica kod nesreća i opasnosti koje su već nastale, ili prijete da nastanu, potrebno je realizovati kroz redovne poslove općinskih službi i u saradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i ustanovama.

U tom smislu je potrebno obezbjediti sljedeće:

- da se nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i ustanovama blagovremeno obezbjede informacije o stanju i problemima u oblasti zaštite i spašavanja za koju su nadležni (urbanizam i građenje, uređenje vodotoka i sl.),
- da im se pruži neophodna pomoć i asistencija prilikom planiranja i provođenja preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja, te da ih se podstiče (insistira) na pravovremenu akciju,
- da se blagovremeno i stručno obave poslovi i zadaci koji mogu utjecati na razvoj područja preventive i ublažavanja posljedica od prirodnih i drugih nesreća, iz dijela nadležnosti Općine.

b) Pripravnost i spremnost

U uslovima kada zaprijeti nastanak, ili nastane prirodna ili druga nesreća veoma je važno znati koje naše slabosti mogu povećati negativno dejstvo i posljedice prirodnih i drugih nesreća,

radi čega treba nastojati da se slabosti pravovremeno otklone ili da se umanjí njihov negativni uticaj.

Potpuna pripravnost i spremnost snaga i sredstava zaštite i spašavanja za adekvatno djelovanje u ovoj oblasti, u uslovima kada zaprijeti nastanak ili kada nastane prirodna ili druga nesreća, može se postići:

- blagovremenim planiranjem i provođenjem mjera uređenja teritorije općine Bužim (uređenje u smislu prostornog planiranja i usklađivanju stanja na terenu sa tim planovima),
- pripremom snaga i sredstava na probleme i opasnosti koje mogu nastati prilikom planiranja i provođenja mjera zaštite i spašavanja zbog određenih naših slabosti,
- spremnošću da se traže alternativna rješenja za određene probleme, ili brisanjem opcija koje će u uslovima prirodnih i drugih nesreća proizvesti manje štete po ljude i materijalna dobra,
- primjenom rješenja obuhvaćenih strateškim planiranjem određene oblasti i u praksi provjerenih stručnim i naučnim metodama planiranja, gradnje i uređenja teritorija.

c) **Odgovor-oporavak**

Efikasnost odgovora na prirodne i druge nesreće direktno ovisi od uređenosti teritorije općine Bužim, posebno u dijelu koji se odnosi na:

- uređenje i održavanje šuma, poljoprivrednog zemljišta i vodotoka,
- izgrađenost i prohodnost putni komunikacija i izgrađenost i održavanje odgovarajućih mostova, prelaza, propusta, brana i sl.,
- obučenost i uvježbanost snaga za zaštitu i spašavanje u vezi sa primjenom planskih rješenja iz određene oblasti i njihove spremnosti da prihvate i provedu alternativna rješenja iz te oblasti.

Zavisno od vrste i jačine prirodnih i drugih nesreća i posljedica koje su nastale njihovim djelovanjem, mjere oporavka područja zahvaćenog njihovim djelovanjem, u smislu prostornog planiranja treba planirati i provoditi u skladu sa ranije stečenim iskustvima u vezi sa djelovanjem prirodnih i drugih nesreća, vodeći računa da se ista mogu brzo i efikasno prilagoditi novim uslovima i potencijalnim opasnostima,

Mjere oporavka područja zahvaćenog djelovanjem prirodnih i drugih nesreća, u smislu uređenja teritorije, a naročito u smislu prostornog planiranja područja, moraju obezbjediti:

- da se izbjegnu ili otkolone greške i slabosti koje pojačavaju negativno dejstvo prirodnih i drugih nesreća,
- da se planiraju sistemske mjere koje će spriječiti nastajanje prirodnih i drugih nesreća ili će ublažiti njihov negativni uticaj na ljude i materijalna dobra,
- da su planirane mjere provodive, racionalne, ekonomične i prije svega bezbjedne, naročito kada se to odnosi na bezbjednost ljudi.

d) **Provedba**

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je uraditi slijedeće planske dokumente:

- Program izrade, usvajanja i primjene prostorno planske dokumentacije općine Bužim,
- Program sanacije bespravne gradnje za područje općine Bužim,

- Program zaustavljanja i provođenja bespravne gradnje,
- Program sanacije nestručno izgrađenih objekata (mostovi, potporni zidovi, objekti koji ugrožavaju ljude i materijalna dobra i sl.),
- Program sanacije privremenih i tzv. „divljih deponija“ otpada svih vrsta (komunalni, klaonički, industrijski, građevinski i drugi), te druge planove i Programe.

e) Akcijski plan

Akcijski plan, a posebno njegovu dinamiku planiranja i realizacije, treba podesiti potrebama i mogućnostima Općine.

Nosioци ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- Služba za civilnu zaštitu i vatrogastvo,
- Služba za prostorno uređenje geodetske i imovinsko pravne poslove,
- Služba za opću upravu i društvene djelatnosti;
- Služba za razvoj i poduzetništvo,
- Služba za budžet i finansije.

2.2.4. Strateški pravac – Program uređenja i održavanja šuma i šumskog zemljišta

2.2.4.1. Presjek trenutnog stanja

Usljed posljedica nastalih ratom, transformacijom vlasništva i načinom upravljanja šumama i šumskim zemljištem, složeno je stanje u pogledu očuvanja kapaciteta zdravih šuma.

Nekontrolisana sječa, dijelom nestručno iskorištavanje, uzgoj i zaštita šuma znatno su ugrozili uzgoj i očuvanje šumskog potencijala na području općine Bužim, čime je poremećena prirodna ravnoteža.

Nadalje, loše obrađeni drvni asortimenti, neadekvatno izvlačenje, sakupljanje, lagerovanje i iskorištavanje drvnih asortimenata doprinosi devastaciji šuma i šumskih zemljišta kada predstavljaju ozbiljnu opasnost od nastanka klizišta, zagađenja izvorišta što u konačnici nastaju opasnosti po bezbjednost ljudi i materijalnih dobara.

Šuma i šumsko zemljište pretvaraju se u područja u kojima se najčešće javljaju negativne pojave odlaganja raznih vrsta otpada, nedozvoljenog iskorištavanja šumskih bogatstava, krivolova i sl. a postojeća zakonska regulativa i sistem kontrole i sankcionisanja ovakvih pojava pokazuje niz slabosti u borbi protiv tih pojava, bez obzira da li se radi o šumama u državnoj ili privatnoj svojini.

Pored toga veliki dio šumskog zemljišta je kontaminiran minama i neeksplozivnim ubojnim sredstvima, a znatan dio šumskog potencijala (naročito u prijedjelima visokih šuma) oštećen je i ugrožen ratnim dejstvima (municija, granate, otrovi) i drugim pojavama (potkornjaci), što slabi njihov razvoj umanjuje prirast i slabi očekivane ekonomske potencijale od planskog iskorištavanja šuma.

2.2.4.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Uzimajući u obzir činjenicu da su poslovi uzgoja, zaštite i iskorištavanja šuma u nadležnosti nadležnog kantonalnog i federalnog ministarstva, te da se radi o izuzetnom prirodno – ekonomskom bogatstvu koje ima veliki značaj za život i razvoj na području Općine, razvoju područja prevencije i ublažavanja posljedica mogućih štetnih djelovanja po šume i šumsko bogatstvo potrebno je posvetiti posebnu pažnju.

Normativno pravna uređenost uzgoja, zaštite i iskorištavanja šuma obuhvaćena je:

- Zakonom o šumama Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj: 20/02, 29/03 i 27/04),
- Propisi iz oblasti zaštite i spašavanja: Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj: 39/03, 29/06 i 43/10) i
- Zakona o zaštiti od požara USK-a („Službeni glasnik USK-a“ broj: 4/13) te drugim podzakonskim aktima.

U sklopu razvoja područja preventive i ublažavanja posljedica nastanka i djelovanja prirodnih i drugih nesreća na šume i šumsko bogatstvo, ŠPD Unsko-sanske šume d.o.o. je realizovalo slijedeće:

- izrađena je šumsko-privredna osnova (osnova za upravljanjem i gospodarenjem šumama) koja se uz određene probleme provodi,
- redovno se izrađuju godišnji planovi gospodarenja šumama, koji se u cijelosti ne provode dosljedno planiranom,
- izrađuju se nerealni i neusklađeni planovi zaštite šuma od požara, koji su radi toga teško provodivi,

U području razvoja preventive i ublažavanja posljedica djelovanja prirodnih i drugih nesreća na šume i šumsko bogatstvo, u cijelosti nisu realizovane slijedeće mjere preventivne zaštite:

- nije izvršeno uređenje šuma i održavanje uređenog stanja u šumama, na način predviđen Pravilnikom F BiH o sadržaju planova zaštite šuma od požara („Službene novine Federacije BiH“ broj: 21/04), posebno u djelu koji se odnosi na prokres šuma i održavanje šumskih požarnih puteva,
- nisu formirane i opremljene adekvatne snage za gašenje šumskih požara (preduzetne vatrogasne jedinice), niti je taj posao povjeren specijalizovanom pravnom licu,
- na adekvatan način (u planskom i izvedbenom smislu) nije riješeno pitanje vodozaštitnih zona i zabrane sječe šume u tim zonama,
- nije na adekvatan način riješeno pitanje obavljanja poslova uzgoja, zaštite i iskorištavanja šuma u zonama ugroženim minama i graničnim zonama minskih zona,

b) Pripravnost i spremnost

Razvoj ovog područja zaštite i spašavanja direktno ovisi o kvalitetu gospodarenja i upravljanja šumama u državnoj i privatnoj svojini, kvalitetu provođenja preventivnih mjera

zaštite i organizacije, opremljenosti i uvježbanosti snaga za zaštitu šuma od prirodnih i drugih nesreća.

Pripravnost i spremnost za djelovanje (odgovor) na opasnosti nastale djelovanjem prirodnih i drugih nesreća postignut će se:

- rješavanjem spornih pitanja i problema istaknutih u području preventive i ublažavanja posljedica djelovanja prirodnih i drugih nesreća, u smislu uzgoja, zaštite i iskorištavanja šuma u skladu sa pozitivnim zakonskim i podzakonskim propisima,
- planskim i operativnim uređenjem šuma i šumskog zemljišta i izdvajanjem (sječom) stabala koja mogu biti uzrokom pojave i širenja štetnih pojava,
- čišćenjem i održavanjem prohodnim šumskih puteva i požarnih puteva i staza,
- deminiranjem površina kontaminiranih minama i blagovremenim uklanjanjem neeksplozivnih ubojnih sredstava i drugi opasnih materijala i materija iz šuma i sa šumskog zemljišta,
- uklanjanje i sprječavanje odlaganje otpada u šumskim područjima,
- opremanjem i uvježbavanjem snaga za zaštitu šuma (za sanaciju i zaštitu od požara, dekontaminaciju i sl.), te drugim redovnim i vanrednim mjerama.

c) **Odgovor – oporavak**

U uslovima kada dođe do ugroženosti šuma i šumskog zemljišta djelovanjem poznatih i nepoznatih prirodnih i drugih nesreća, blagovremen i stručan odgovor predstavlja ključ uspjeha preduzetih mjera i postupaka.

Uzgoj, zaštita i iskorištavanje šuma u nadležnosti su USK-a i Federacije BiH, pa se tako najznačajniji dio mjera zaštite, u smislu odgovora i oporavka, trebaju planirati na tom nivou.

Međutim, zbog izuzetno velikog prirodno – ekonomskog šumskog potencijala i njegovog značaja za život i razvoj na području Općine, općinske snage i sredstva za zaštitu šuma trebaju biti uključene u sve faze planiranja i realizacije planova zaštite šuma od djelovanja prirodnih i drugih nesreća, stim da se mjere odgovora naročito baziraju na:

- planiranje i provođenje mjera odgovora na opasnosti koje već ugrožavaju ili prijete da ugroze šume i šumsko zemljište (nekontrolisana sječa, nekontrolisano odlaganje otpada i sl.),
- strategijsko planiranje deminiranje šuma i njihovog uređenja nakon obavljenog postupka deminiranja,
- planiranje pravovremenih stručnih mjera kod pojave zagađenja i oboljenja šuma i šumskog zemljišta.

d) **Provedba**

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama s ciljem da se obezbijedi:

- realno planiranje i dosljedna primjena šumsko-privredne osnove za područje Općine Bužim,
- realno planiranje i dosljedna primjena godišnjih planova gospodarenja šumama,

- realno planiranje i dosljedna primjena Plana zaštite šuma od požara, sa ravnomjernijom raspodjelom tereta u vezi sa gašenjem šumskih požara i realnijom raspodjelom pokrivača troškova za gašenje požara, što uključuje i troškove pripreme za gašenje,
- adekvatno uređenje šuma, šumskih i požarnih puteva, te puna mobilnost i efikasnost svih snaga i sredstava namjenjenih za zaštitu i spašavanje šuma.

Mjere zaštite šuma od požara obraditi u sklopu Plana zaštite od požara Općine Bužim, a ostale neophodne mjere u sklopu drugih planova zaštite i spašavanja općine (klizanje i odronjavanje tla, plan deminiranja i sl.).

e) Akcijski plan

Izradu akcijskog plana uraditi u saradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, vodeći računa da se realno planiraju i blagovremeno izvršavaju planske obaveze iz dijela nadležnosti općine Bužim, te da se uporno inzistira na realizaciji planskih i drugih obaveza iz dijela nadležnosti kantonalnih i federalnih ministarstava, preduzeća i uprava.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i Općinski načelnik
- Služba za civilnu zaštitu i vatrogastvo,
- Služba za prostorno uređenje geodetske i imovinsko pravne poslove,
- Služba za razvoj i poduzetništvo,
- Služba za budžet i finansije,
- Mjesne zajednice i vlasnici šuma (fizička lica i pravna lica).

2.2.5. Strateški pravac – Program uređenja i održavanja poljoprivrednog zemljišta

2.2.5.1. Presjek trenutnog stanja

Stanje uređenosti, održavanja i korištenja poljoprivrednog zemljišta u privredne i druge svrhe veoma je otežano, obzirom na posljedice izazvane ratnim djelovanjem (prekopavanje, miniranje, neobrađivanje i sl.) i postratnom migracijom stanovništva odlaskom radno sposobnog stanovništva u treće zemlje rezultirali su, veoma mali stepen iskorištenosti poljoprivrednog zemljišta što u konačnici obradive poljoprivredne površine su neobrađene i zapuštane.

Česte zloupotrebe i neplanska izgradnja doprinose uzurpaciji poljoprivrednog zemljišta, njegovom pretvaranju u građevinsko i drugo zemljište, čime se umanjuje potencijal zajednice da proizvede poljoprivredne proizvode za svoje potrebe.

Neuređenost i neodržavanje poljoprivrednog zemljišta, izloženog djelovanju oborinskih i plavnih voda, djelovanju klizišta i drugih štetnih pojava i materija predstavljaju poseban problem i izazov za razvoj područja preventivne zaštite poljoprivrednog i drugog zemljišta od djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

Općina Bužim, u smislu šire društvene zajednice, danas je siromašnija za velike površine ranije obradivog poljoprivrednog i drugog zemljišta, radi čega mora planski i strateški urediti

ovu oblast, s ciljem da se sačuva postojeće poljoprivredno zemljište, te da se odgovarajućim mjerama i postupcima dobiju nove obradive poljoprivredne površine.

2.2.5.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Uzimajući u obzir činjenicu da su poslovi uređenja i održavanja poljoprivrednog zemljišta u nadležnosti nadležnog kantonalnog i federalnog ministarstva i vlasnika zemljišta (individualni poljoprivredni proizvođači i preduzeća), te da se radi o izuzetnom prirodno-ekonomskom bogatstvu koje ima veliki značaj za život i razvoj na području općine, razvoju područja prevencije i ublažavanja posljedica mogućih štetnih djelovanja po ovo bogatstvo potrebno je posvetiti posebnu pažnju.

Normativno pravna uređenost obuhvaćena je:

- Zakon o poljoprivrednom zemljištu Federacije BiH („Službene novine F BiH“ broj: 2/98),
- Set okolinskih zakona Federacije BiH,
- Set okolinskih zakona Unsko-sanskog kantona i druge zakonske i podzakonske propise.

U smislu razvoja područja prevencije radi uređenja i zaštite poljoprivrednog i drugog zemljišta na području općine Bužim, potrebno je poduzeti slijedeće:

- sačiniti detaljnu analizu stanja uređenosti i iskorištenosti poljoprivrednog i drugog zemljišta za potrebe bavljenja poljoprivrednom proizvodnjom,
- sačiniti detaljnu analizu (procjenu) ugroženosti poljoprivrednog zemljišta djelovanjem prirodnih i drugih nesreća i drugih štetnih pojava,
- na bazi predhodne dvije analize sačiniti Program uređenja, održavanja i korištenja poljoprivrednog zemljišta u privatnoj, državnoj ili drugoj svojini, koji realizovati u saradnji sa vlasnicima zemljišta u saradnji sa kantonalnim i federalnim ministarstvima,
- donijeti i provesti Program sprečavanja nekontrolisane uzurpacije i korištenja poljoprivrednog i drugog zemljišta u svrhu koje nisu usko vezane za poljoprivrednu djelatnost,
- donijesti i provesti planove zaštite poljoprivrednog zemljišta od štetnog dejstva prirodnih i tehničkih pojava (zaštita od požara, zaštita od udara grada, plavljenja i sl.).

b) Pripravnost i spremnost

Puna pripravnost i spremnost za djelovanje u slučaju potrebe zaštite poljoprivrednog i drugog zemljišta od štetnog dejstva prirodnih i drugih nesreća će se postići na slijedeći način:

- realnom procjenom stanja uređenosti i iskorištenosti poljoprivrednog i drugog zemljišta kao i poduzimanje mjera i aktivnosti da se takvo stanje poboljša i unaprijedi,
- planskim mjerama uređenja i stvaranja novih poljoprivrednih površina, na kojima će se obavljati proizvodnja poljoprivrednih proizvoda,
- realno procjenjivanje opasnosti koje prijete da ugroze poljoprivredno zemljište i usijeve te adekvatno reagovanje na opasnosti planskim i drugim mjerama,

- organizovanje snaga i sredstava za provođenje operativnih mjera zaštite poljoprivrednog i drugog zemljišta od djelovanja prirodnih i drugih nesreća te drugih štetnih pojava,
- planiranje i provođenje preventivnih i operativnih mjera uređenja, korištenja i održavanja poljoprivrednog zemljišta, angažovanje stručnih lica te korištenje naučnih metoda i oslanjajući na provjerenja rješenja u praksi.

c) Odgovor – oporavak

Odgovor snaga zaštite i spašavanja i drugih redovnih službi na prijetnju ili posljedice prirodnih i drugih nesreća je složen i dosta zahtjevan postupak, kako u uslovima kada zaprijeti nastajanje prirodne i druge nesreće, tako i u uslovima kada ona nastane.

Iz tog razloga svaki odgovor mora biti ranije isplaniran, na odgovarajući način testiran i provjeren i usglašen sa nadležnim stručnim organima, vlasnicima zemljišta i drugo.

Razvoj područja odgovara na prirodne i druge nesreće treba planirati i sprovesti u skladu sa nadležnostima određenih nivoa vlasti, te u skladu sa potrebama i mogućnostima društvene zajednice, vodeći računa o prioritetima prije poduzimanja odgovora kao mjere.

Prilikom određivanja prioriteta za razvoj područja odgovara i kod samog odgovora, neophodno je:

- prioritet kod zaštite dati zaštiti visokokvalitetnog poljoprivrednog zemljišta i zemljišta od čijeg prinosa ovisi određeno područje ili zajednica,
- planiranje i provođenje mjera zaštite organizovati na način koji neće proizvesti dugoročno štetne posljedice po druga područja i privredne oblasti,
- obezbjediti snage i sredstva za djelovanje u uslovima prirodnih i drugih nesreća, te ih rasporediti u skladu sa potrebama sistema zaštite i spašavanja.

Oporavak poljoprivrednog i drugog zemljišta od djelovanja prirodnih i drugih nesreća, je složen i ekonomski zahtjevan proces, te ga je stoga potrebno realizovati fazno (prema prioritetima) i koordinirano, s timm da mjerama oporavka prioritetno treba obezbjediti:

- da se zaustavi ili ublaži proces daljeg zagađivanja ili uništavanja poljoprivrednog i drugog zemljišta,
- da se provede postupak sanacije koji će na najbolji mogući način oporaviti poljoprivredno i drugo zemljište, ili područje koje je zahvaćeno djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
- da se obezbjedi nastavak poljoprivredne proizvodnje, čak i u slučaju sa određenim izmjenama u smislu promjene kulture, korištenja dijela ranije obradivog zemljišta i sl.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, s ciljem da se obezbjedi:

- realno sagledavanje stanja, planiranje i provođenje mjera koje će obezbjediti realizaciju ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja i u konačnici efikasnu zaštitu poljoprivrednog i drugog zemljišta od djelovanja prirodnih i drugih nesreća,

- ravnomjernu raspodjelu obaveza i poslova u vezi sa razvojem zaštite i spašavanja poljoprivrednog zemljišta,
- planiranje i izvršavanje obaveza u vrijeme kada će obezbjediti najbolji efekat.

Planiranje i provođenje svih mjera (prevencije i ublažavanja, pripravnosti i spremnosti, odgovora i oporavka) mora ići postupno i koordinirano, što će se urediti posebnim programima i planovima.

e) Akcijski plan

Izradu akcijskog plana uraditi u saradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, vodeći računa da se realno planiraju i blagovremeno izvršavaju planske obaveze iz dijela nadležnosti općine Bužim, te da se uporno inzistira na realizaciji planskih i drugih obaveza iz dijela nadležnosti kantonalnih i federalnih ministarstava, preduzeća i uprava.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- Služba za razvoj i privredu,
- Služba za budžet i finansije,
- Služba za civilnu zaštitu i vatrogastvo, a po potrebi i druge službe Općine, mjesne zajednice i vlasnici zemljišta (pravna i fizička lica).

2.2.6. Strateški pravac – Program zaštite od potresa

2.2.6.1. Presjek trenutnog stanja

Seizmička ispitivanja na području općine Bužim nisu izvedena, a jačina i način djelovanja seizmičnosti zavisi najviše od strukturno-tektonskih osobina terena, sastava podloge i nivoa podzemnih voda. Kako se ovo područje odlikuje heterogenošću u pogledu kvalitete podloge, budući da su zastupljene i čvrste stijene – dolamiti, nešto manje kompaktni laporoviti vapnenci, lapori i gline, to su i seizmičke vrijednosti različite, učinak potresnog talasa bio bi vrlo različit. Najbliža epicentralna područja općine Bužim su Banja Luka i Bihać

Po usavršenoj merkalijevoj skali, što je u stvari savremena verzija Mercalli-Cancani-Siebergove („MCS“) skale, šesti stepen kategorija trusnog područja, u koji spada općina Bužim definiše slijedeće; zemljotres osjete svi, mnogi preplašeno bježe van objekata: Teški namještaj se pomjera, dok u nekim slučajevima pada malter sa plafona, a dimnjaci bivaju znatnije oštećeni. Oštećenja na kućama – objektima su neznatna.

Na ovom području mogu se planirati dva stepena oštećenja:
stepen – laka oštećenja fine pukotine u malteru i osipanje komadića maltera;
stepen – osrednja oštećenja-male pukotine u zidovima, pad krupnijih komada maltera, pomjeranje crijepa i kaplama, rušenje dimnjaka.

Procjenjuje se da teritorij općine Bužim nije ugrožen od rušenja kuća-objekata, ali da je ugroženost od panike, lakših i težih povreda stanovništva prilikom rušenja dimnjaka, opadanja maltera paničnog napuštanja objekta.

2.2.6.2. Područje razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Mjere prevencije u smislu normativno – pravnog uređenja oblasti zaštite od potresa trebaju se planirati i provoditi u skladu sa ustavnim nadležnostima organa vlasti, a osnov i pretpostavke za njihovo planiranje i provođenje, naročito su definisali:

- Zakon o prostornom uređenju
- Zakon o građenju
- Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća F BiH,
- Standardima i operativnim procedurama iz oblasti građenje objekata i drugim stručnim mjerama.

U ovom području, u smislu normativno - pravnog uređenja oblasti, neophodno je uraditi slijedeće:

- normativno pravno i operativno urediti efikasniji način upravljanja i održavanja objekata starije gradnje, naročito kod objekata zajedničkog ili nedefinisanog vlasništva,
- definisati trusna područja i pooštriti uslove gradnje u trusnim područjima, a po potrebi u nekim područjima potpuno zabraniti gradnju,
- detaljnije urediti način uklanjanja dotrajalih objekata koji nekontrolisanim rušenjem mogu nanijeti štetu po ljude i materijalna dobra.

b) Priprevnost i spremnost

Mjere pripravnosti i spremnosti za djelovanje u uslovima pojave opasnosti od potresa direktno ovise o provođenju kratkoročnih i dugoročnih mjera prevencije, a naročito onih iz oblasti prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata, zatim od organizovanosti i obučenosti stanovništva koje je ugroženo djelovanjem potresa.

Pripravnost i spremnost za djelovanje u slučaju potresa obezbjediti kroz:

- formiranje, obučavanje i osposobljavanje snaga za djelovanje u uslovima potresa, njihovo opremanje i mobilno držanje,
- provođenje planskih mjera upravljanja objektima i u objektima,
- mjere predviđanja i sprečavanja djelovanja popratnih pojava oblika nesreća u uslovima kada zaprijeti ili nastane opasnost od potresa (rušenja objekta, strujni udari i dr),
- planiranjem sklanjanja ljudi i materijalnih dobara iz područja ugroženih potresom bez nepotrebnog rizika,
- obezbjeđenje područja od mogućih zloupotreba (pljačka, krađa, paljevine i sl.)

c) Odgovor – oporavak

Mjerama odgovora na opasnost od pojave potresa potrebno je spriječiti, ili ublažiti pojavu popratnih pojava oblika nesreća (strujni udara, opasnosti od rušenja idr.) te stvoriti

neophodne uslove za normalizaciju života i rada u ugroženom području, s tim da te mjere težišno treba planirati i usmjeriti na:

- pronalazak i spašavanje postradalih ljudi i izmještanje neoštećenih materijalnih dobara,
- rasklanjanje ruševina i pročišćavanje komunikacija i drugih objekata neophodnih za normalizaciju prilika
- procjenjivanje objekata i pojava koji mogu ugroziti ljude i materijalna dobra i njihovo saniranje ili uklonjanje,
- zbrinjavanje postradalih ljudi (smještaj, ishrana, liječenje i dr.)
- asanacija terena i druge mjere koje za cilj imaju normalizaciju prilika na području pogođenom potresom.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, s ciljem da se obezbijedi:

- striktna primjena zakonskih i podzakonskih propisa i standarda iz oblasti prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata,
- efikasna saradnja i kordinacija svih učesnika i kontrolnih organa vezanih za poslove prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata,
- finansijska sredstva za sanaciju ili uklanjanje objekata koji već sada, u smislu nekontrolisanog rušenja, predstavljaju opasnost po ljude i materijalna dobra.

e) Akcijski plan

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko Vijeće i Općinski Načelnik,
- Služba za prostorno uređenje, geodetske i imovinsko pravne poslove,
- Služba za budžet i finansije
- Služba za civilnu zaštitu i vatrogastvo, a po potrebi i druge službe Općine, mjesne zajednice i vlasnici zemljišta (pravna i fizička lica).

2.2.7. Strateški pravac – Program uređenja izvorišta i vodotoka i zaštita od poplava

2.2.7.1.Presjek trenutnog stanja

Općina Bužim je veoma bogata izvorištima i vodom za piće, uređenje i zaštita izvorišta, izgradnja, održavanje i upravljanje objektima za vodosnabdjevanje, kontrola i održavanje kvalitete vode još uvijek nisu u dovoljnoj mjeri uređeni sistemskim mjerama nadležnih državnih organa, a ti nedostaci naročito se oglašavaju u slijedećem:

- nepostojanje operativnih odluka o zaštiti izvorišta i vodotoka od negativnijih pojava,

- nepostojanje operativnih odluka i planova za održavanje i korištenje objekata za vodosnabdjevanje koji obezbjeđuju ispunjavanje standarda u pogledu kvaliteta vode,
- neprovođenju pozitivnih zakonskih propisa u vezi sa ispuštanjem štetnih materija i tečnosti u vodotoke, te u vezi sa drugim pojavama koje štete izvorištima i vodotocima,
- korita potoka su neuređena, vrlo često zatrpana raznim vrstama otpada i izložena izgradnjom nelegalnih nasipa i sužavanjem korita radi izgradnje čvrstih objekata, odlaganje građevinskog i drugog otpada.

2.2.7.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Područje prevencije i ublažavanja posljedica u oblasti uređenja izvorišta i vodotoka i zaštite od poplave, u smislu normativno – pravnog uređenja, djelimično je uređeno kroz Zakon o vodama Federacije Bosne i Hercegovine, Pravilnik o higijenskoj ispravnosti vode za piće, Uredba o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda.

Mjere prevencije potrebno je težišno usmjeriti na:

- donošenje operativnih odluka o zaštiti izvorišta i vodotoka od negativnih pojava, te odluka i planova za održavanje i korištenje objekata za vodosnabdjevanje,
- uspostavljanje jedinstvenog registra izvorišta i objekata za vodosnabdjevanje, sa podacima ko upravlja istim,
- donošenje planova uređenje korita potoka i rijeka i planova odbrane od poplave,
- osposobljavanje i opremanje službi za kontrolu i održavanje izvorišta i objekata za vodosnabdjevanje,
- u sklopu građevinsko – tehničkih mjera planirati rekonstrukciju i izgradnju objekata za vodosnabdjevanje.

b) Pripravnost i spremnost

Pripravnost i spremnost za djelovanje u ovoj oblasti podrazumjeva predhodno detaljno poznavanje stanja na terenu, organizovane i uvježbane redovne i vanredne snage za djelovanje u slučaju ugroženosti, obezbjeđene pravne, finansijske i druge pretpostavke za provođenje preventivnih i operativnih mjera.

Spremnost u ovoj oblasti težišno se osigurava kroz:

- racionalno, ekonomično i ekoloških prihvatljivo korištenje vodenih resursa,
- zaštita izvorišta i vodotoka od svih štetnih pojava koje može izazvati čovjek svojim djelovanjem i onih koje prouzrokuju prirodne i druge nesreće,
- kontinuirano djelovanje stručnih službi zaduženih za kontrolu kvalitete vode,
- informisanje građana o mjerama koje se poduzimaju i razlozima njihovog poduzimanja, te efektima koji se očekuju od tih mjera,

c) Odgovor – oporavak

Planske mjere odgovora i oporavka, u slučajevima kada dođe do ugrožavanja izvorišta i vodotoka djelovanjem prirodnih i drugih nesreća ili se desi poplava, u smislu odgovora neophodno je usmjeriti na:

- poduzimanje mjera koje će spriječiti pojavu popratnih pojava oblika nesreća (klizanje tla, plavljenje, širenje štetnih materija i sl.),
- zabrana upotrebe onečišćene vode i obezbjeđivanje alternativnih izvora snadbijevanja vodom,
- čišćenje i uklanjanje naplavljenog materijala uz vodotoke i mjere optimalnog uređenja ugroženih izvorišta radi umanjenja posljedica nesreće,
- uređenje korita rijeka i potoka radi usmjeravanja vode u ista na mjestima gdje je promjenjen njihov tok,
- mjere oporavka od posljedica nastalih ugrožavanjem izvorišta i vodotoka ili djelovanjem poplave potrebno je provoditi uz učešće stručnih lica iz oblasti u kojima će se planirati kratkoročne i dugoročne mjere oporavka (poljoprivreda, vodoprivreda, šumarstvo, zaštita okoliša i dr.), a način djelovanja, snage i sredstva planirati posebnim operativnim i strategijskim planovima.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, s ciljem da se obezbjedi:

- realno sagledavanje stanja, planiranje i provođenje mjera koje će obezbjediti realizaciju ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja i u konačnici efikasnu zaštitu izvorišta i vodotoka od djelovanja prirodnih i drugih nesreća.
- Ravnomjernu raspodjelu obaveza i poslova u vezi sa razvojem zaštite i spašavanja izvorišta i vodotoka od djelovanja prirodnih i drugih nesreća,
- Planiranje i izvršavanje obaveza u vrijeme kada će obezbjediti najbolji efekat.

e) Akcijski plan

Izradu akcijskog plana uraditi u saradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, vodeći računa da se realno planiraju i blagovremeno izvršavaju planske obaveze iz dijela nadležnosti općine Bužim, te da se uporno insistira na realizaciji planskih i drugih obaveza iz djela nadležnosti kantonalnih i federalnih ministarstava, preduzeća i uprava.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i Općinski načelnik
- Služba za civilnu zaštitu i vatrogastvu i Općinski štab civilne zaštite,
- Služba za razvoj i poduzetništvo

- Služba za prostorno uređenje geodetske i imovinsko pravne poslove , a po potrebi i druge službe Općine, mjesne zajednice i vlasnici zemljišta u zoni izvorišta i vodotoka (pravna i fizička lica).

2.2.8. Strareški pravac – Program sistemskog rješavanja pojave i djelovanja klizišta i drugih sličih pojava

2.2.8.1.Presjek trenutnog stanja

Postoji više različitih faktora koji negativno utječu na pojavu i aktiviranje klizišta, pojavu odrona i drugih sličnih pojava koji ugrožavaju ljude i materijalna dobra.

Na širem području općine Bužim zabilježen je veći broj prirodnih i vještačkih klizišta, slučajeva odronjavanja tla i drugih štetnih pojava, koje najčešće nastaje u blizini naseljenih mjesta, vodotoka, putnih komunikacija, šumskih prokresa i goleti, a koja svojim djelovanjem nanose ili su već nanijela štetu po materijalna dobra.

Nadalje, nestručno zasjecanje zemljišta koje se provodi prilikom gradnje objekata i putnih komunikacija uzrokuju pojavu većeg broja odrona gotovo uz sve putne pravce koji prolaze kroz područje općine Bužim.Uz to treba napomenuti i nelegalno odlaganje otpada vršenjem iskopa i građevinskih radova.

Postoji potreba da se hitno pristupi planskom uređenju ove oblasti i da se ovi problemi stave pod kontrolu nadležnih organa i preduzeća.

2.2.8.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

U cilju sprječavanja aktiviranja klizišta ili ublažavanja posljedica njihovog djelovanja poduzeto je slijedeće:

- Odlukom Općinskog vijeća Bužim o komunalnom redu propisani su način i uslov izgradnje, održavanja i eventualnog prekopavanja putnih komunikacija, odlaganje građevinskog i drugog materijala na uređene deponije.
- Pooštrene su mjere u vezi sa uzgojem, zaštitom i iskorištavanjem šuma i zabranom sječe koja uzrokuje pojavu klizišta i odrona.

U sklopu dugoročnih mjera prevencije vezanih za aktiviranje i djelovanje klizišta potrebno je poduzeti slijedeće :

- normativno pravno i operativno definisati način uređenja trusnih područja i način uređenja i održavanja izvorišta i vodotoka, naročito u trusnim i brdskim područjima Općine,
- definisati mjere zabrane sječe stabla ili preoravanja površina u zonama poznatih aktivnih klizišta i zonama u kojima bi potencionalno moglo doći do aktiviranja klizišta,
- prostorno planskom dokumentacijom definisati zone privremene ili stalne zabrane gradnje objekata u zonama aktivnih ili potencionalno aktivnih klizišta,
- sistemski kontrolisati i sankcionisati sve pojave koje doprinose aktiviranju klizišta ili koje pojačavaju njihovo štetno djelovanje,

- organizovati, obučiti i uvježbati snage, te obezbjediti sredstva za provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite od klizanja i odronjavanja tla.

b) Pripravnost i spremnost

Pripravnost i spremnost za djelovanje u uslovima aktiviranja klizišta, a naročito u uslovima kada njihovim aktiviranjem dođe do ugrožavanja ljudi i materijalnih dobara direktno ovisi o provođenju kratkoročnih i dugoročnih mjera prevencije i ublažavanja.

Kada zaprijeti opasnost od aktiviranja klizišta, ili dođe do njegovog aktiviranja, mjere pripravnosti i spremnosti se moraju planirati i usmjeriti na:

- blagovremeno izmještanje ljudi i materijalnih dobara iz područja ugroženih klizanjem ili većim odronjavanjem tla,
- otklanjanje uzroka koji su doveli do klizanja ili odronjavanja i preduzimanje mjera koje imaju za cilj da ublaže prijeteću opasnost,
- sprječavanje štetnog djelovanja popratnih pojava oblika nesreće, te na preduzimanje i drugih adekvatnih mjera,

c) Odgovor – oporavak

Mjerama odgovora na opasnost od klizanja i odronjavanja tla potrebno je stvoriti neophodne uslove za normalizaciju života i rada u ugroženom području, s tim da te mjere treba planirati i usmjeriti na:

- čišćenje i osposobljavanje putnih komunikacija i druge infrastrukture zatrpane, oštećene ili uništene djelovanjem klizišta ili odrona,
- izmještanje i osposobljavanje nadzemnih i podzemnih vodova ugroženih djelovanjem klizišta i većih odrona (vodovodi, kanalizacija, elektro, telefonskih i drugih itd.),
- uređenje oštećenog građevinskog, poljoprivrednog i šumskog zemljišta ugroženog djelovanjem klizišta i odronima u mjeri koja zadovoljava osnovne potrebe stanovništva
- mjerama oporavka od klizanja i odronjavanja tla potrebno je stvoriti dugoročne uslove za život i rad u ugroženom području, te spriječiti ili ublažiti svaku eventualnu pojavu opasnosti od klizanja ili odronjavanja tla.

Razvoj područja oporavka postići kroz programe uređenja građevinskog, šumskog i poljoprivrednog zemljišta, odnosno programe i projekte njihovog korištenja u ekonomske svrhe.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovoga strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, s ciljem da se obezbijedi:

- izrada jedinstvenog registra aktivnih klizišta i opasnostima od aktiviranja novih klizišta i većih odrona.
- Uspostava katastra klizišta u skladu sa Zakonom.

- usaglašavanje zakonskih i podzakonskih propisa, strategija i planova kojima će se dugoročno definisati način sanacije aktivnih klizišta i preduzimanje preventivnih mjera radi sprječavanja njihove pojave i djelovanja,
- kontinuirano ekonomično finansiranje preventivnih i operativnih mjera sanacije klizišta.

e) Akcijski plan

Izradu akcijskog plana uraditi u suradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, vodeći računa da se realno planiraju i blagovremeno izvršavaju planske obaveze iz dijela nadležnosti općine Bužim, te da se uporno insistira na realizaciji planskih i drugih obaveza iz dijela nadležnosti kantonalnih i federalnih ministarstava, preduzeća i uprava.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i Općinski načelnik
- Služba za prostorno uređenje geodetske i imovinsko pravne poslove,
- Služba za civilnu zaštitu i vatrogastvo i Općinski štab civilne zaštite, a po potrebi i druge službe Općine, mjesne zajednice i vlasnici zemljišta (pravna i fizička lica)

2.2.9. Strateški pravac – Program zaštite od požara

2.2.9.1. Presjek trenutnog stanja

Općina Bužim ugrožena je pojavom velikog broja manjih požara koji nastaju na poljoprivrednim i šumskim zemljištima i manjim dijelom požara na objektima za stanovanje i pomoćnim objektima.

Odgovornost za njihovo sprječavanje i gašenje podjeljena je između općinskih i kantonalnih organa te pravnih i fizičkih lica. Teret preventivne, a naročito operativne, zaštite od požara neravnomjerno je raspoređen i uglavnom je u izvedbenom i finansijskom smislu oslonjen na općinu Bužim koja te poslove realizuje preko Službe za civilnu zaštitu i vatrogastvo u čijem sastavu je profesionalna vatrogasna jedinica.

Profesionalna vatrogasna jedinica trenutno nije popunjena dovoljnim brojem vatrogasaca, nedovoljno opremljena sa materijalno tehničkim sredstvima za gašenje požara a jedan od najvećih problema je nedostatak radnog prostora za smještaj ljudstva i tehnike.

2.2.9.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Kada su u pitanju mjere prevencije, u smislu normativno-pravnog uređenja poslova zaštite od požara, ova oblast je uređena:

- Zakon o zaštiti od požara Federacije BiH („Službene novine F BiH“, br. 65/09),
- Zakon o zaštiti od požara Unsko-sanskog kantona („Službeni glasnik USK“ broj: 4/13)

- Odluke o organizovanju i funkcionisanju zaštite od požara i vatrogastvu na području općine Bužim („Službeni glasnik općine Bužim“ broj: 5/12)

b) Pripravnost i spremnost

Mjere pripravnosti i spremnosti za djelovanje u uslovima pojave opasnosti od požara direktno ovise o provođenju kratkoročnih i dugoročnih mjera prevencije, a naročito od onih iz oblasti prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata, zatim od poštivanja i provođenja saobraćajnih propisa, organizovanosti i obučenosti stanovništva koje je ugroženo djelovanjem požara i drugih faktora.

Pripravnost i spremnost za djelovanje u slučaju požara obezbjediti kroz:

- predhodno blagovremeno i adekvatno provođenje mjera prevencije, naročito kod izgradnje i održavanja objekata, uređenja i održavanja poljoprivrednog zemljišta, šuma i šumskog zemljišta, i dr.,
- razvijanje snaga i obezbjeđivanje sredstava namjenjenih za preventivnu i operativnu zaštitu od požara
- striktno provođenje zakonskih i podzakonskih propisa koji uređuju oblast zaštite od požara,
- obučavanje i osposobljavanje stanovništva za samozaštitu i uzajamnu zaštitu od požara,
- modernizacijom opreme i sredstava namjenjenih za preventivnu i operativnu zaštitu od požara i držanjem iste u ispravnom i funkcionalnom stanju.

c) Odgovor – oporavak

Mjerama odgovora na opasnost od pojave požara potrebno je spriječiti njegovo daljnje širenje (stavljanje požara pod kontrolu), spriječiti ili ublažiti pojavu popratnih pojava oblika nesreća (strujni udari, eksplozije, opasnosti od rušenja i dr.), te stvoriti normalne uslove za normalizaciju stanja u ugroženom području, s tim da te mjere težišno treba planirati i usmjeriti na:

- stavljanje požara pod kontrolu jedinica za gašenje,
- otvaranje puteva i prolaza za bezbjedno izmještanje ili evakuaciju ugroženog stanovništva i izmještanje pokretne imovine,
- zaštitu objekata od posebnog interesa,
- zaštitu ili izmještanje materijala koji mogu pospješiti negativan efekat požara,
- osiguranje objekata i područja od mogućih zloupotreba,
- poduzimanje i drugih mjera koje za cilj imaju normalizaciju stanja u ugroženom području

Mjere oporavka su dugoročne operativno-stručne mjere koje se treba provoditi uz učešće stručnih lica i službi iz oblasti koja je bitna za uspješno provođenje programa oporavka požarom pogođenih površina.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovoga strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, s ciljem da se obezbjedi:

- striktna primjena zakonskih i podzakonskih propisa i standarda iz oblasti prostornog planiranja gradnje i održavanja objekata, uzgoja i zaštite šuma i zaštite od požara,
- ravnomjernija raspodjela tereta kod provođenja preventivnih i operativnih mjera zaštite od požara (upotreba ljudstva, tehnike i sredstava),
- efikasna saradnja i koordinacija svih učesnika i kontrolnih organa vezanih za poslove prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata, uzgoj i zaštita šuma i zaštita od požara,

e) Akcijski plan

Akcijskim planovima posebno je potrebno obraditi slijedeće:

- izrada i implementacija Plana zaštite od požara Općine,
- izgradnja namjenskog objekta za potrebe vatrogastva i protiv požarne zaštite;
- popunu, modernizaciju, opremanje i uvježbavanje jedinica za gašenje požara,
- razvoj dobrovoljnog vatrogastva.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- Služba za civilnu zaštitu i vatrogastvo, a po potrebi i druge službe Općine.
- Udruženja građana koji u svojim programskim ciljevima provođenje aktivnosti na zaštiti okoline, vode i zraka.

2.2.10. Strateški pravac – Program sistemskog upravljanja otpadom**2.2.10.1.Presjek trenutnog stanja**

Upravljanje otpadom (komunalnim, farmaceutskim, građevinskim, industrijskim, a naročito klaoničkim) na području općine Bužim, nije riješeno na način „neškodljiv po čovjeka i okolinu“, jer na teritoriji Općine ne postoji ni jedna uređena deponija za odlaganje bilo koje vrste krutog otpada. Problem je postojanje tzv. „divljih deponija“ otpada koje već sada ugrožavaju zdravlje ljudi i zagađuju okolinu. Organizovano prikupljanje i odvoz komunalnog otpada još uvijek nije uspostavljeno na cijelom području općine, a i tamo gdje jeste određenih broj pravnih i fizičkih lica još uvijek nije uključen u taj proces.

Problemi u vezi sa upravljanjem industrijskim i farmaceutskim otpadom još uvijek nisu u cijelosti sagledani i analizirani, s tim da se pouzdano može konstatovati da upravljanje tim vrstama otpada nije u cijelosti pod kontrolom nadležnih državnih organa i službi.

2.2.10.2. Područje razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Kada su u pitanju mjere prevencije u smislu normativno-pravnog uređenja poslova upravljanja otpadom ova oblast je uređena:

- Zakon o upravljanju otpadom („Službene novine F BiH“ broj: 33/03),
- Zakon o upravljanju otpadom („Službeni glasnik USK“ broj: 4/12),
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom („Službeni glasnik USK“ broj: 8/14),
- Odluka o komunalnom redu („Službeni glasnik općine Bužim“ broj: 11/13)

U narednom planskom periodu, u smislu normativno-pravnog i prostornog uređenja ove oblasti, u sklopu preventivnih mjera potrebno je uraditi slijedeće:

- insistirati na izmjeni neprimjenjivih zakonskih i podzakonskih odredbi koji na nivou Federacije BiH i USK uređuju ovu oblast,
- Prostorno-planskom dokumentacijom Općine, Unsko-sanskog kantona predvidjeti i lokacije za tretiranje (deponovanje, industrijska obrada i sl.) otpada za koji nisu iznađena druga adekvatna rješenja,
- Urediti oblast gradnje mezarja na području općine Bužim,
- Izgraditi stočna groblja i uređeno odlagalište klaoničkog i otpada animalnog porijekla;
- Odlukom Općinskog vijeća propisati uslove za tretiranje određenih vrsta otpada na teritoriji općine Bužim, u dijelu za koji je nadležna Općina,
- Planirati efektivni stalni nadzor i kontrolu nad poslovima koji se tiču teritorija otpada na području općine Bužim, uz obezbjeđenje adekvatnih sankcija za pravna i fizička lica koja otpad ne budu tretirali u skladu sa propisanim standardima i procedurama,
- Obezbjediti združenu, ekonomski prihvatljivu i stabilnu finansijsku konstrukciju za potrebe strateškog i operativnog upravljanja otpadom.

b) Pripravnost i spremnost

Mjere pripravnosti i spremnosti za djelovanje u uslovima pojave opasnosti nastalih nekontrolisanim upravljanjem otpadom (kada dođe do zagađivanja vode, zemljišta i vazduha) direktno ovisi o provođenju kratkoročnih i dugoročnih mjera prevencije.

Za uspjeh u području pripravnosti i spremnosti neophodno je:

- osposobiti redovne i vanredne snage za djelovanje u uslovima ugroženosti nekontrolisanim načinom upravljanja otpadom,
- obezbjediti im odgovarajuće uslove za rad, uključujući i odgovarajuću opremu i sredstva, odnosno dostatna finansijska sredstva,
- planirati vanredne mjere upravljanja otpadom ili mjere stavljanja nastalog stanja pod kontrolu, te u tom smislu prostorno planskom dokumentacijom predvidjeti odgovarajuće lokacije, groblja, skladišta i druge objekte za privremeno deponovanje nekontrolisano odloženog otpada.

c) **Odgovor – oporavak**

Mjere odgovora na opasnost od nekontrolisanog upravljanja otpadom potrebno je spriječiti, ili ublažiti pojavu popratnih pojavnih oblika nesreće (širenje i raznošenje otpada, pojava zaraznih bolesti, zagađenja vode i dr.), te stvoriti neophodne uslove za normalizaciju života i rada u ugroženom području, stim da te mjere težišno treba planirati i usmjeriti na:

- stavljanje pod kontrolu nastupajuće opasnosti uz stručno upravljanje mjerama odgovora sciljem da se spriječi postupak otklanjanja jedne štete a da se pritom uzrokuje pojava mnogo većih i dugoročno opasnijih šteta (provođenja posebno operativno – stručnog plana),
- plansko prikupljanje, transport i adekvatno privremeno ili trajno deponovanje nekontrolisano odloženog otpada
- adekvatno tretiranje (obrada, dekontaminacija ili čišćenje) zemljišta, objekta ili vodotoka kontaminiranim nekontrolisanim odlaganjem otpada.

Mjere oporavka su dugoročne operativno-stranačke mjere koje treba provoditi uz učešće stručnih lica i službi iz oblasti koja je bitna za uspješno provođenje programa oporavka zagađene vode, vazduha, zemljišta i drugih površina.

d) **Provedba**

Za potrebe razvoja ovoga strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, s ciljem da se obezbjedi:

- striktna primjena zakonskih i podzakonskih propisa i standarda iz oblasti upravljanja otpadom,
- efikasna saradnja i koordinacija svih učesnika i kontrolnih organa vezanih za poslove upravljanja otpadom,
- izradu jedinstvenog registra lokacija na kojima je nekontrolisano deponovan otpad i operativnog plana sanacije,
- na bazi realnih pretpostavki planirati lokacije i objekte za potrebe upravljanja otpadom, te obezbjediti njihovu gradnju ili uređenje.

e) **Akcijski plan**

Izradu akcijskih planova pristupiti u saradnji sa nadležnim kantonalnim ministarstvima, Preduzećima i upravama, vodeći računa da se realno planiraju i blagovremeno izvršavaju planske obveze iz dijela nadležnosti općine Bužim, te da se uporno insistira na realizaciji planskih i drugih obaveza iz dijela nadležnosti kantonalnih ministarstava, preduzeća i uprava.

Akcijske planove obavezno uraditi za potrebe:

- izrade prostorno-planske dokumentacije kojom se određuju lokacije za deponije otpada, ili za lociranje objekata u kojima će se tretirati otpad,
- planiranja izgradnje, uređenja i održavanja lokacija i objekata u kojima se tretira otpad,
- sanacija tzv. „divljih deponija otpada“ svih vrsta,

- sanacija stanja nastalog nekontrolisanim odlaganjem otpada na poljoprivrednom, šumskom i drugom zemljištu, u vodotocima i uz vodotoke, te na drugim lokacijama (mjere oporavka).

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i Općinski načelnik
- Služba za prostorno uređenje, geodetske i imovinsko pravne poslove,
- Služba za razvoj i poduzetništvo,
- Služba za budžet i finansije,
- Služba za civilnu zaštitu i vatrogastvo , a po potrebi i druge službe,
- JKP Komb d.o.o. Bužim,
- Nevladine organizacije.

2.2.11. Strateški pravac – Podrška programima koje razvija Unsko sanski kanton od općeg su interesa za Program razvoja zaštite i spašavanja općine Bužim

2.2.11.1.Presjek trenutnog stanja

U skladu sa ustavnim i zakonskim nadležnostima Unsko sanski kanton, prema finansijskim i drugim mogućnostima planira i provodi razvoj područja zdravstvene zaštite stanovništva, zdravstvene zaštite životinja, bilja i namirnica biljnog i životinjskog porijekla, programa RHB zaštite i programa obezbjeđenja robnih rezervi.

Stanje u ovim oblastima ne obezbjeđuje potpunu zaštitu ljudi, životinja i materijalnih dobara ugroženih pojavom bolesti i zaraznih bolesti, RHB zračenja, niti zadovoljava potrebe rezervi hrane, lijekova i drugih namirnica.

Problemi su naročito izraženi kod pojave zaraznih bolesti životinja, naročito onih koji se sa životinja prenose na ljude. Kapaciteti sa kojima raspolaže Unsko sanski kanton, a time i općina Bužim, za rano otkrivanje, dijagnosticiranje, liječenje ili iskorjenjavanje ovih bolesti ne zadovoljavaju potrebe Kantona i Općine, te ih je iz tog razloga potrebno razvijati.

2.2.11.2.Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Mjere prevencije u smislu normativno-pravnog uređenja ovih oblasti planiraju se i provode u skladu sa ustavnim nadležnostima organa vlasti, a osnov i pretpostavke za njihovo planiranje i provođenje, naročito su definisane:

- Zakonom o zdravstvenoj zaštiti Federacije BiH („Službene novine FBiH“, broj 29/97),
- Zakon o veterinarstvu („Službene novine FBiH“ broj: 46/00)
- Zakon o federalnim robnim rezervama („Službene novine FBiH“ broj 46/99) i drugim zakonskim i podzakonskim propisima.

b) Pripravnost i spremnost

Ograničeni materijalno-finansijski, prostorni i infrastrukturni kapaciteti Unsko saskog kantona i općine Bužim neophodni za provođenje preventivnih i operativnih mjera zdravstvene zaštite stanovništva, zdravstvene zaštite životinja, bilja i namirnica biljnog i životinjskog porijekla, te provođenje programa RHB zaštite ukazuje na potrebu da se ti nedostaci kompenziraju boljom organizacijom poslova i kvalitetnijom ekonomičnijom upotrebom stručnog kadra, sredstva i opreme koji trenutno stoje na raspolaganju.

Punu pripravnost i spremnost za djelovanje radi zaštite života i zdravlja ljudi i životinja potrebno je postići:

- inzistiranjem na uspostavljanju racionalne organizacije službi zaduženih za redovnu i vanrednu zaštitu zdravlja ljudi na području Unsko saskog kantona i utjecajem na racionalizaciju te organizacije na području općine Bužim,
- inzistiranju na uspostavljanju odgovarajuće organizacije poslova vezanih uz evidenciju životinja, provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite životinja, otkrivanje liječenje ili iskorjenjivanje zaraznih bolesti i dr.,
- formiranjem, popunjavanjem, obučavanjem i uvježbavanjem snaga za provođenje mjera iz dijela nadležnosti Općine i podržavanje snaga iz dijela nadležnosti Unsko saskog kantona,
- striktnom primjenom zakonskih i podzakonskih propisa i standarda iz oblasti zaštite života i zdravlja ljudi i životinja i namirnica biljnog i životinjskog porijekla.

c) Odgovor – oporavak

Mjere odgovora na postojeću opasnost od ugrožavanja zdravlja i života ljudi i životinja i namirnica biljnog i životinjskog porijekla već su uslijedile kroz Program suzbijanja, liječenja i iskorjenjavanja zaraznih bolesti i druge programe i strategije koje se tiču preventivne i operativne zaštite života i zdravlja ljudi i životinja na nivou Federacije BiH i Unsko saskog kantona, ali ih je neophodno ubrzati i ojačati:

- Sistemskim prikupljanjem i obradom podataka o oboljelijima građana i pojavama koje bi mogle uzrokovati obolijevanje većeg broja istih, odnosno adekvatnim mjerama odgovora na te opasnosti,
- Sistematskim prikupljanjem i obradom podataka o oboljelijima životinja i pojavama koje bi mogle uzrokovati obolijevanje većeg broja istih, odnosno adekvatnim mjerama odgovara na te opasnosti,
- Adekvatnim liječenjem svih oboljelih ljudi i životinja,
- Pravovremenim neškodljivim uklanjanjem životinja čije liječenje ili zadržavanje nije preporučeno stručnim nalazima i mišljenjima.

Oporavak oboljelih ljudi, u smislu dugoročnog oporavka i povećanja stepena sposobnosti stanovništva od posljedica nastalih ratom i drugim nesrećama, planirati sistematskim mjerama šire društvene zajednice u oblastima zdravstvene zaštite, ali i u jednako bitnim oblastima proizvodnje i prometa hrane, zaštite okoline, omogućavanja redovnih i besplatnih periodičnih kontrola i dr.

d) Akcijski plan

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- Služba za civilnu zaštitu i vatrogastvo,
- Služba za privredu i razvoj,
- Služba za budžet i finansije, a po potrebi i druge službe Općine.

III POGLAVLJE

POSEBNI DOKUMENTI PROGRAMA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

U ovom poglavlju daju se strateška opredjeljenja i obrađuju sva pitanja bitna za organizovanje i funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja na području Općine, polazeći od trenutnog stanja organizovanosti zaštite i spašavanja.

Stanje organizovanosti i opredjeljenja u smislu unapređenja tog stanja prikazano je u slijedećim posebnim dokumentima:

1. Zaključci iz procjene ugroženosti općine Bužim
2. Stanje organizovanosti civilne zaštite i dostignuti nivo razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća,
3. Preventivne mjere zaštite i spašavanja koje će se primjenjivati,
4. ciljevi, zadaci i način ostvarivanja zaštite i spašavanja sa smjernicama za organizovanje snaga i sredstava civilne zaštite – snaga zaštite i spašavanja,
5. Osnovi za izradu programa obučavanja i osposobljavanja za zaštitu i spašavanje,
6. smjernice za istraživačku i razvojnu djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje,
7. pregled očekivanih troškova sa izvorima finansiranja.

3.1. ZAKLJUČCI IZ PROCJENE UGROŽENOSTI OPĆINE BUŽIM

Procjenom ugroženosti općine Bužim analizirane su mogućnosti pojave i djelovanja prirodnih i drugih nesreća na teritoriji općine Bužim, na bazi koje su i istraženi i preporučeni mogući pravci razvoja sistema zaštite i spašavanja.

U osnovnoj Procjeni ugroženosti definisani su slijedeći zaključci:

- a) Općina Bužim može biti ugrožena djelovanjem svih vrsta prirodnih, tehničko-tehnoloških i drugih nesreća, stim da je moguća veća ugroženost od: poplava, epidemije i epioozotija, klizanja i odronjavanja tla, požara, prelijevanja akumulacija (jezero rudnik), velikim snježnim nanosima, gradom, ledom i drugim nesrećama.
- b) Postojanje ugroženost od mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava, očekuje se rješavanje u toku 2022. godine, trenutno se vrše radovi, planirano je da u toku 2022. godine svi poslovi deminiranja na području općine Bužim budu završeni.
- c) Sistemsko rješenje neškodljivog deponovanja komunalnog, klaoničkog, farmaceutskog, građevinskog i drugog otpada još ne postoji.
- d) Popunjenost, opremljenost, obučenost i uvježbanost štaba, službi i povjerenika civilne zaštite za provođenje mjera zaštite i spašavanja, na određenim nivoima organizovanja, je nedovoljna.
- e) Uposlenici Općine nisu dovoljno upućeni i educirani za provođenje obaveza iz dijela nadležnosti općinskih službi uprave u sklopu provođenja preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja.
- f) Proces kadrovskog i materijalnog popunjavanja štaba, službi i povjerenika civilne zaštite mora se ubrzati, ali se paralelno mora obezbjediti i funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja.
- g) Finansiranje mjera zaštite i spašavanja mora biti prioritet Općine i u obimu znatno većem nego do sada, i to obezbjeđivanjem posebnih sredstava iz budžeta, prikupljanjem sredstava po osnovu posebne naknade za zaštitu i spašavanje, sredstvima iz budžeta Kantona i Federacije, sredstvima donacije i na drugi način.

3.2. STANJE ORGANIZOVANOSTI CIVILNE ZAŠTITE I DOSTIGNUTI NIVO RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

Na osnovu procjene rizika opasnosti kao i dosadašnjih iskustava, u skladu sa Procjenom ugroženosti teritorije općine Bužim od prirodnih i drugih nesreća organizovane su slijedeće snage:

- Općinski štab civilne zaštite,
- Operativni centar civilne zaštite,
- Povjerenici civilne zaštite,
- Službe zaštite i spašavanja,
- Jedinice opće namjene,
- Jedinice specijalizovane namjene.

Utvrđene lične i materijalne formacije gore navedenih struktura civilne zaštite, njihovu popunjenost i materijalnu opremljenost u skladu sa Procjenom ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća planira se izvršiti revizija i donijeti nove lične i materijalne formacije prilagođene, opremljene i osposobljene za provođenje svih poslova zaštite i spašavanja.

Popunom struktura civilne zaštite prvenstveno voditi računa o kadrovskoj, spolnoj i starosnoj zastupljenosti, teritorijalnoj zastupljenosti i mjestu prebivališta i svim drugim okolnostima koji mogu utjecati na poboljšanje efikasnosti u provođenju zaštite i spašavanja.

Materijalno tehnička sredstva sa kojima trenutno raspolaže civilna zaštita su nedovoljna i u programskom periodu potrebno je izvršiti nabavku nužne opreme i materijalno tehnički sredstva.

Sve strukture civilne zaštite potrebno je obučiti i uvježbati za rukovanje materijalno-tehničkim sredstvima i opremom, na način kako je definisano u tački 3.5. ovog Poglavlja

3.3. PREVENTIVNE MJERE ZAŠTITE KOJE ĆE SE PRIMJENJIVATI

Preventivno djelovanje kao razvojno područje zaštite i spašavanja utvrđuje se kao najvažnija, težina aktivnosti nosilaca planiranja mjera zaštite i spašavanja, odnosno kao centralna tačka svih aktivnosti državnih organa, pravnih i fizičkih lica u pripremi za efikasan odgovor na izazove i opasnosti od prirodnih i drugih nesreća.

U tom pravcu definišu se mjere prevencije koje je neophodno provoditi, a koje imaju izuzetnu važnost za unapređenje stanja u svim oblastima zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, u slijedećim oblastima:

- oblast normativno-pravnog uređenja sistema zaštite i spašavanja, u pogledu organizovanja snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje, podjelu nadležnosti i odgovornosti za izvršavanje određenih poslova i zadataka,
- u oblasti obezbjeđenja smještajnih kapaciteta za potrebe snaga civilne zaštite i materijalno tehnički sredstava.
- u oblasti uređenja teritorije općine Bužim, u smislu sanacije šteta i stvaranje uslova za oporavak područja ranije pogođenih prirodnim i drugim nesrećama, s posebnom pažnjom na sanaciju posljedica nastalih ratom.
- U oblasti planiranja, u smislu sanacije stanja nastalog destruktivnim djelovanjem prirodnih i drugih nesreća (rat, poplava, požar i dr.), djelovanjem negativnih pojava

- pojedina i grupa (bespravna gradnja) i nekontrolisanim odlaganjem, skladištenjem ili deponovanjem otpada ili drugih štetnih tvari i materija,
- U oblasti prostornog planiranja strateškog razvoja Općine Bužim, u smislu planiranja i uređenja novih građevinskih zona i planiranja važnih komunikacionih i drugih koridora,
 - U oblasti istraživanja određenih područja predviđenih za planiranje gradnje naselja, industrijskih kapaciteta ili za obavljanje privredne djelatnosti, s ciljem da se prepoznaju potencijali ali i opasnosti koji mogu ugroziti te planove i projekte,
 - U oblasti racionalnog ekonomičnog i po čovjeka i okolinu neškodljivog korištenja prirodnih i drugih potencijala Općine Bužim u privredne svrhe,
 - U oblasti sanacije trenutnog stanja i planiranja zaštite i održavanja kulturno-historijskih spomenika i drugi znamenitosti Bosne i Hercegovine i Općine Bužim,
 - U oblasti izgradnje i održavanja kapaciteta za sklanjanje i evakuaciju ljudi i materijalnih dobara ugroženih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
 - U oblasti ispostavljanja i održavanja funkcionalnog sistema praćenja pojava prirodnih i drugih nesreća i sistema osposobljenog da blagovremeno primi, obradi ili proslijedi informaciju, obavještenje, naređenje i druge podatke o prirodnim i drugim nesrećama,
 - U oblasti informisanja i obavještanja stanovništva o prirodnim i drugim nesrećama, opasnostima koje prijete od tih nesreća, posljedicama koje mogu nastati i načina provođenja mjera samozaštite i uzajamne zaštite,
 - U oblasti međusobne saradnje sa pripadnicima oružanih snaga Bosne i Hercegovine, BH MAC-a, deminerskih timova, policijskih agencija i drugih državnih organa, službi i ustanova osloniti se na procedure koje će sa navedenima uspostaviti Kantonalna i Federalna uprava civilne zaštite ili njima nadređeni organi i parlamenti,
 - Oblast suradnje sa međunarodnim organizacijama razviti na principima koje uspostave nadležni kantonalni, federalni i državni organi, u dijelu nadležnosti Općine Bužim,
 - Oblast razmjene informacija i podataka o prirodnim i drugim nesrećama, međusobno pružanje pomoći i druge poslove od zajedničkog interesa sa graničnim Općinama.

Razvoj sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u području prevencije detaljnije je obrađen u poglavlju 2. ovog Programa za svaku od mjera, te se stoga ovdje detaljno ne razrađuje, nego se obrađuje samo dio, koji u smislu prevencije, ima jednak značaj za sve oblasti zaštite i spašavanja.

3.4. CILJEVI, ZADACI I NAČIN OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA, SA SMJERNICAMA ZA ORGANIZOVANJE SNAGA I SREDSTAVA CIVILNE ZAŠTITE – SNAGA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Polazeći od Procjene ugroženosti teritorije općine Bužim od prirodnih i drugih nesreća, te cijeneći potrebe i mogućnosti općine Bužim, kao šire društvene zajednice, u pogledu razvoja sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara definišu se:

3.4.1. CILJEVI OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Dosadašnja teoretska i praktična iskustva o prirodnim i drugim nesrećama koje su ugrožavale ili mogu ugroziti ljude i materijalna dobra na teritoriji naše općine opredjeljuju ciljeve općine Bužim u pogledu razvoja sistema zaštite i spašavanja, ka slijedećem:

- da se kroz izvršavanje redovnih i planskih poslova nadležnih državnih organa, preduzeća, ustanova građana i zajednice u cjelini obezbjedi striktno poštivanje normativa i standarda iz svih oblasti društvenog i privatnog života, u smislu preventivnog djelovanja radi zaštite ljudi i materijalnih dobara,
- da se blagovremeno uoče, po potrebi istraže i djelovanjem nadležnih organa i službi otklone sve potencijalne opasnosti koje mogu ugroziti ljude i materijalna dobra ili svojim djelovanjem mogu pospješiti i pojačati negativne efekte prirodnih i drugih nesreća,
- da se osloncem na postojeće snage u Općini, mjesnim zajednicama, udruženjima građana, ustanovama i drugim pravnim licima sa područja Općine dogradi postojeći sistem zaštite i spašavanja tako da se dobije podesna i djelotvorna struktura za zaštitu i spašavanje usmjerena na ostvarivanje vizije razvoja i iz nje izvedenih ciljeva,
- da se obezbjedi proceduralno i zakonski ispravno prikupljanje i korištenje sredstava namjenjenim za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara i da se ta sredstva, po mogućnosti, ojačaju donatorskim sredstvima i sredstvima projekta posebno značajnih za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara;
- Da se sistemski i adekvatno rješi problem smještaja svih struktura civilne zaštite uključujući ljudstvo i materijalno tehnička sredstva za potrebe zaštite i spašavanja.

3.4.2. ZADACI I NAČIN OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Zaštita i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća direktno ovisi od kvalitetnog provođenja preventivnih mjera zaštite i spašavanja, jer se time stvaraju preuslovi za praćenje i analiziranje pojava koje mogu nagovijestiti nastanak prirodne i druge nesreće, preduzimanje mjera radi ublažavanja posljedica nastanka nesreća, sprječavanje pojave popratnih pojava oblika tih nesreća i blagovremeno sklanjanje ljudi i materijalnih dobara ispred istih.

3.4.2.1. Zadaci

1. obučiti, uvježbati i usmjeriti redovne službe Općine, preduzeća i ustanove da u sklopu svojih redovnih poslova planiraju i provode mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, naročito u području preventivnog djelovanja i djelovanja koje za cilj ima ublažavanje posljedica nastanka prirodnih nesreća i njihovih popratnih pojava oblika,
2. završiti proces formiranja i reorganizacije struktura civilne zaštite na način da se dobije podesna i djelotvorna struktura za zaštitu i spašavanje, što će se postići:
 - obezbjeđenim i trajnim rješenjem smještaja struktura civilne zaštite sa ljudstvom i materijalno tehničkim sredstvima;
 - obučavanjem i uvježbavanjem formiranog Općinskog štaba civilne zaštite i konkretizacijom zaduženja članovima štaba u vezi sa provođenjem mjera zaštite i spašavanja za djelovanje u redovnim i vanrednim prilikama, samostalno ili u koordinaciji sa mjesnim zajednicama,
 - formiranjem službi zaštite i spašavanja na nivou općine, te oslonca na službe zaštite i spašavanja Unsko-sanskog kantona za oblasti za koje općina Bužim nije predvidjela financiranje službi,
 - obučavanjem povjerenika civilne zaštite i njihovim prilagođavanjem da rade u sklopu jedinstvenog sistema zaštite i spašavanja, naročito u dijelu koji se odnosi na prikupljanje,

- obradu i prosljeđivanje informacija o prirodnim i drugim nesrećama preko operativnog centra civilne zaštite,
- ojačavanjem kapaciteta i resursa operativnog centra civilne zaštite do faze u kojoj može samostalno i u svim vremenskim i drugim uslovima ispuniti postavljene zadatke i obaveze u pogledu preventivne i operativne zaštite ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća,
 - uspostavljanjem procedura o načinu evidentiranja i procjenjivanja šteta nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća i načinu saopštavanja rezultata tih šteta,
 - uspostavljanjem liste stručnih lica za angažovanje radi procjenjivanja šteta, obučavanjem i uvježbavanjem tih lica do faze u kojoj mogu samostalno i u svim vremenskim i drugim uslovima ispuniti postavljene zadatke i obaveze u vezi sa evidentiranjem, dokumentovanjem procjenom šteta
 - obučiti i uvježbati izabrane predstavnike mjesnih zajednica za izvršavanje poslova i zadataka u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, u dijelu njihove nadležnosti i postavljenih im zadataka,
 - definisati potrebe i obaveze za formiranje štabova civilne zaštite po preduzećima ili potrebe za imenovanje povjerenika civilne zaštite, nakon čega zatražiti uspostavljenje takvog sistema organizacije struktura civilne zaštite,
 - obučiti, uvježbati i usmjeriti nevladine organizacije za izvršavanje poslova i zadataka iz djelokruga rada tih organizacija i u dijelu postavljenih im zadataka.
3. Sistemskim mjerama nadležnih državnih organa i investitora koji pokreću gradnju riješiti pitanje izgradnje i održavanje kapaciteta za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
 4. razraditi način traženja pomoći od vojske, policije i drugih državnih organa u slučaju zaštite radi zaštite ljudi i materijalnih dobara,
 5. snage i sredstva namjenjena za provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja držati u stanju koje garantuje efikasnu upotrebu u slučaju da zaprijeti ili nastane prirodna i druga nesreća.

3.4.2.2. Način ostvarivanja zaštite i spašavanja

Preventivnu i operativnu zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća provoditi u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima koji uređuju oblast zaštite i spašavanja i drugim propisima i standardima iz te oblasti.

Uspješno provođenje tih mjera postignut će se na slijedeći način:

- obezbjeđenjem da svi građani, samostalno ili u sklopu organizovanih struktura civilne zaštite, provode mjere lične i uzajamne zaštite,
- da općinske službe, preduzeća i ustanove u sklopu redovnih poslova i zadataka procjenjuju mogućnost nastanka određenih opasnosti i da u skladu sa tim planiraju provođenje mjera preventivne i operativne zaštite, samostalno ili u saradnji sa drugim službama, preduzećima i ustanovama (u godišnjim planovima rada, projektima, akcijskim planovima i sl.),
- donošenjem i realizacijom planova zaštite i spašavanja općine Bužim od prirodnih i drugih nesreća za procjenjene vrste opasnosti (požar, poplava i dr.), realizacijom projekata, posebnih planova, akcija i inicijativa,
- realizacijom planova Općinskog štaba civilne zaštite i mjesnih zajednica,

- blagovremenim ažuriranjem Procjene ugroženosti općine Bužim i planiranjem mjera zaštite i spašavanja u skladu sa opasnostima procjenjenim tim ažuriranjem,
- donošenjem planova popune ličnih i materijalnih formacija civilne zaštite,
- donošenjem i realizacijom planova obučavanja i osposobljavanja struktura civilne zaštite,
- pripremom adekvatnih planova mobilizacije struktura civilne zaštite i omogućavanjem maksimalne mobilnosti tih planova te preduzimanjem i drugih planskih mjera koje za cilj imaju povećanje mobilnosti struktura civilne zaštite i povećanje efikasnosti upotrebe snaga i sredstava.

3.4.3. SMJERNICE ZA ORGANIZOVANJE SNAGA I SREDSTAVA CZ

3.4.3.1. Opće smjernice

Opće smjernice za organizovanje snaga i sredstava civilne zaštite općine Bužim sadržane su u:

1. Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, br. 39/03, 22/06 i 43/10) i podzakonskim propisima koji uređuju oblast zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u Federaciji BiH,
2. Odluci o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Bužim („Službeni glasnik općine Bužim broj: 5/12),
3. Procjeni ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća općine Bužim broj: 02-04-1146/22 od 16.05.2022. godine,
4. Lična i materijalna formacija štabova, jedinica i službi civilne zaštite.

3.4.3.2. Posebne smjernice

- da se službe zaštite i spašavanja organizuju u pravnim licima čija je djelatnost podudarna ili slična potrebama zaštite i spašavanja i koja imaju odgovarajuće resurse, ili se oslanjati na kantonalne i federalne službe,
- da se obezbijedi funkcionalna i eksteritorijalna popuna struktura civilne zaštite koja je u stanju pravovremeno djelovati i odgovoriti na sva ugrožavanja, na način da cjelovito i dugoročnom zadovolji potrebe općine i njihovih građana na smanjenju uticaja prirodnih i drugih nesreća na život i zdravlje ljudi, bezbjednost materijalnih dobara i zaštitu okoliša,
- da se popuna štabova, službi i povjerenika civilne zaštite materijalno-tehničkim sredstvima i opremom planira provoditi u skladu sa prioritetima, vodeći računa o finansijskim mogućnostima Općine,
- da se rukovanje materijalno-tehničkim sredstvima i opremom namjenjenom za zaštitu i spašavanje povjerava isključivo stručnim ili obučanim pripadnicima civilne zaštite.

3.5. OSNOVI ZA IZRADU PROGRAMA OBUČAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

Obučavanje u strukturama civilne zaštite je aktivnost kojom se pripadnici civilne zaštite, građani i druga lica obučavaju i stječu potrebna stručna znanja i vještine iz oblasti zaštite i

spašavanja neophodna za uspješno i učinkovito izvršavanje zadataka u oblasti zaštite i spašavanja.

Obaveze obučavanja imaju:

1. građani (od 15 do 60 godina muškarci, žene od 15 do 55 godina, izuzev onih građana koji nisu sposobni pohađati obuku i osposobljavanje),
2. pripadnici struktura civilne zaštite (pripadnici štaba, jedinica i povjerenici CZ-e i službe zaštite i spašavanja), kao i
3. pripadnici pojedinih struktura CZ za podučavanje i osposobljavanje na specijalističkim kursevima (osobe koje se podučavaju za upravljanje i zapovjedanje u CZ i osposobljavanje za korištenje određenih specijalnih materijalno-tehničkih sredstava).

Obučavanje i osposobljavanje se vrši po nastavnim planovima i programima koje donosi direktor Federalne uprave civilne zaštite. Nastavni planovi i programi sadrže konkretne teme obuke, način njihove provedbe, lica koja prisustvuju, mjesto i vrijeme provedbe, materijalno-tehnička sredstva potrebna za izvođenje obuke, kao i druga pitanja potrebna za organizaciju i izvođenje obuke i osposobljavanja u oblasti zaštite i spašavanja.

3.5.1. Analiza postojećeg stanja

Osnovna snaga struktura civilne zaštite pri izradi ovog Programa jeste da su formiran i strukturalno popunjen Općinski štab, imenovani povjerenici, formirane i popunjene Službe zaštite i spašavanja i jedinice opće namjene koji imaju nedovoljno iskustva u zaštiti i spašavanju. Njihovo iskustvo, kod jednog dijela članova štaba, stečeno je u proteklim ratnim dešavanjima.

Slabost navedenih struktura jeste da štab i povjerenici nisu opremljeni materijalno-tehničkim sredstvima, što predstavlja veliku slabost ukoliko bi se desila prirodna ili druga nesreća većih razmjera. Osim toga, povjerenici do izrade ovog programa nisu prošli obuku.

Mogućnosti za navedene strukture predstavlja organiziranje obuke sa kantonalnim i federalnim organima civilne zaštite, upućivanje određenog kadra na specijalističko obučavanje. Uspostavljenje bolje komunikacije između štaba i povjerenika i uvezivanje istih sa Općinskim operativnim centrom.

Prijetnja po ove strukture predstavlja pad interesa za sudjelovanje u civilnoj zaštiti kao i nedovoljan poticaj i motivacija za uključivanje i angažovanje mlađe populacije u strukture zaštite i spašavanja kao i problem globalne migracije stanovništva, iseljavanje kompletnih porodica u zemlje EU. Recesija predstavlja prijetnju, kao i njen oporavak za planirani period Programa, obzirom da je u porastu pad zaposlenih radnika za koje se uplaćuje posebna naknada za zaštitu i spašavanje što uzrokuje i pad namjenskih prihoda za finansiranje zaštite i spašavanja.

3.5.2. Osnove aktivnosti obučavanja i osposobljavanja

Ovim dokumentom uređuju se: ciljevi i namjena, planiranje, organizovanje, izvođenje i provjeravanje stepena obučenosti i osposobljenosti za zaštitu i spašavanje, kao i materijalno-tehničko i finansijsko osiguravanje procesa izvođenje obuke i osposobljavanja struktura zaštite i spašavanja.

Osnovni cilj u programskom periodu je dostizanje takvog nivoa obučenosti i osposobljenosti svih struktura civilne zaštite u skladu sa utvrđenim stepenima ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća naznačenih u Procjeni, koji će omogućiti pravovremeno i efikasno djelovanje.

Da bi sistem civilne zaštite na području Općine Bužim bio efikasan i svrsishodan potrebno je štab, službe, povjerenike civilne zaštite i jedinice civilne zaštite opremiti i obučiti shodno procjenjenom riziku opasnosti od prirodnih i drugih nesreća. Aktivnosti obučavanja i osposobljavanja treba intenzivirati kada se donese Program zaštite i spašavanja za period 2022-2027 kao i Plan zaštite i spašavanja Općine Bužim za izvođenje dijela nastave iz oblasti zaštite i spašavanja za operativno-strucne organe civilne zaštite.

3.5.2.1. Programiranje i planiranje

Programiranje obuke i osposobljavanja vrši se u skladu sa članom 169. tačka 5. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Na području općine Bužim u sastavu struktura civilne zaštite djeluje i Općinski štab civilne zaštite 14 povjerenika civilne zaštite, Službe zaštite i spašavanja, Jedinice opće namjene, koji po donošenju ovog Programa kao i plana zaštite i spašavanja trebaju proći intenzivnu, sistematsku obuku u skladu sa Federalnim planom i programom u cilju adekvatnog reagovanja u slučaju nastanka prirodne ili druge nesreće.

Program osposobljavanja za zaštitu i spašavanje Općine Bužim obuhvata slijedeću strukturu:

1. članove općinskog štaba civilne zaštite,
2. lica za rad u Općinskom operativnom centru,
3. osobe zaposlene u općini Bužim,
4. pripadnike službi zaštite i spašavanja,
5. povjerenike civilne zaštite,
6. stanovništvo (građane),

Provjera uspješnosti provedene obuke vrši se metodom istraživanja, metodom testiranja, metodom ocjenjivanja individualno provedenih zadataka.

Koji metod od naprijed navedenih će se primjenjivati zavisi od vrste obuke, njene svrhe kao i od raspoloživih finansijskih sredstava, a sve u cilju jasnog sagledavanja stanja koji se postigao obukom, odnosno da li se postigao cilj obuke i u kojoj mjeri.

Koji metod od naprijed navedenih će se primjenjivati zavisi od vrste obuke, njene svrhe kao i od raspoloživih finansijskih sredstava, a sve u cilju jasnog sagledavanja stanja koji se postigao obukom, odnosno da li se postigao cilj obuke i u kojoj mjeri.

Služba za civilnu zaštitu općine Bužim u skladu sa federalnim, kantonalnim planovima i programima donosit će operativne planove izvođenja obuke i osposobljavanja po mjerama zaštite i spašavanja, uvažavajući elemente navedene u Programu razvoja, Strateškim pravcima sa akcijskim planovima i zaključcima iz Procjene ugroženosti.

Osim naprijed navedenog, Služba za civilnu zaštitu i vatrogastvo po donošenju programa od strane Federalne uprave civilne zaštite za uvodno, osnovno i dopunsko osposobljavanje svih pripadnika u zaštiti i spašavanju, iste će implementirati i provoditi u skladu sa instrukcijama od strane FUCZ i KUCZ.

Prilikom planiranja godišnjih budžeta, kao i plana utroška sredstava za posebne namjene, Služba za civilnu zaštitu i vatrogastvo u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća (u

daljem tekstu Odluka) i Zakona o zaštiti i spašavanju („Službene novine F BiH“ broj : 46/05, 61/07 i 80/13) planirat će osnovna sredstva neophodna za izvođenje obuke u Službi za civilnu zaštitu i vatrogastvo i koja će moći koristiti i u druge namjene a sve po usvojenom Programu utroška namjenskih sredstava od strane Općinskog štaba civilne zaštite.

3.5.2.2. Organizovanje i izvođenje, evaluacija i finansiranje struktura civilne zaštite

Organizovanje i obučavanje struktura civilne (mjesne zajednice, privredna društva i druge subjekte zaštite i spašavanja) organizuje općina Bužim putem Službe za civilnu zaštitu i vatrogastvo.

Služba za CZ i vatrogastvo prema vlastitim operativnim planovima i programima provodit će uvodno i osnovno obučavanje i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje, koji će biti u skladu sa zajedničkim osnovama koje utvrđuje Federalna uprava civilne zaštite.

Dopunsko i specijalističko obučavanje i osposobljavanje, posebno kadrova koji upravljaju akcijama zaštite i spašavanja vršit će se u federalnom centru.

Programi obuke i osposobljavanja se izvode u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim propisima koji su doneseni od strane nadležnih organa na nivou federacije, kantona i općine.

Centralna institucija za planiranje, organizaciju i izvođenje obuke i osposobljavanja za zaštitu i spašavanje u Federaciji BiH je Federalni centar.

Na nivou općine obuka se može vršiti u salama Općine, škola, sportskim terenima i drugim pogodnim prostorima i objektima. Opremljenost materijalnim sredstvima za izvođenje obuke je na minimalnom nivou, a nastojat će se provedbom Programa razvoja osigurati potrebna sredstva za praktičnu obuku i druga idejna rješenja.

Oblici osposobljavanja za zaštitu i spašavanje će biti:

1. uvodno osposobljavanje,
2. osnovno osposobljavanje,
3. dopunsko (specijalističko za pojedine kadrove) osposobljavanje i
4. vježbe (samostalne, komandno-štabne pokazne i zajedničke i sl.)

Općine osiguravaju finansijska sredstva za obučavanje i vježbe svojih struktura zaštite i spašavanja, iz budžeta i u skladu s članom 184 Zakona o zaštiti i spašavanju.

Privredna društva i drugi subjekti planiraju i osiguravaju finansijska sredstva za obučavanje i vježbe svojih struktura zaštite i spašavanja (jedinica i službi) čiji su osnivači, iz čega proizilazi da troškove izvođenja obuke i osposobljavanja za jedinice i službe koje su dužne formirati po Zakonu o zaštiti i spašavanju snose osnivači.

Općina Bužim namjenska sredstva iz člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara koja se prikupe u toku godišnjeg priliva, a u skladu sa Odlukom, može koristiti do 10% za obuku i vježbe.

3.5.2.3. Zaključci o obuci i osposobljavanju

Iz prethodnog izlaganja možemo zaključiti slijedeće:

- sa donošenjem nastavnih planova i programa obučavanja i osposobljavanja snaga civilne zaštite i drugih struktura zaštite i spašavanja od strane Federalne uprave za civilnu zaštitu, kao i Kantonalne uprave za civilnu zaštitu USK-a, potrebno je donijeti operativne planove i programe obuke struktura civilne zaštite za period realizacije Programa razvoja;
- operativne planove i programe prilagoditi postojećoj strukturi civilne zaštite;
- u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i Odlukom o uslovima i načinu korištenja ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća planirati sredstva na godišnjem nivou za stvaranje materijalno – tehničkih uslova za provođenje obuke;
- osnovni cilj obučavanja je dostizanje takvog nivoa obučenosti i osposobljenosti svih struktura civilne zaštite u skladu sa utvrđenim stepenima ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća naznačenih u Procjeni.

3.6. SMJERNICE ZA ISTRAŽIVAČKU I RAZVOJNU DJELATNOST OD ZNAČAJA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

Ključne opasnosti za područje Općine Bužim nastaju za vrijeme proljeća uslijed obilnih padavina i sezonskog topljenja snijega koje uzrokuju poplave, koje su glavni uzročnik za nastanak velikih materijalnih šteta na infrastrukturi i drugim dobrima. Općina je podložna klizanju i odronjavanju tla, visokom snijegu i snježnim nanosima, tuči, ledu i požarima.

Procjenom ugroženosti su prepoznate moguće nesreće u odnosu na specifičnost okoliša u zahvatu klizišta, poplava i drugih nesreća. To obavezuje dodatno i konkretno procjenjivanje osjetljivosti i podložnosti na sve opasnosti i rizike tih kritičnih tačaka i objekata prema savremenim standardima o sigurnosti i preduzimanje konkretnih mjera poboljšavanja spremnosti i odgovora na nesreće.

Ova konstatacija stavlja veliki zadatak za Općinu da putem Službi za upravu prati dostignuća u oblastima za koje su zaduženi, da ih kroz zakonsku regulativu ugrade kao obavezu, a odnose se na zaštitu i spašavanje, kao i da u fazi preventive zaštite preduzmu mjere i zadatke da bi se prirodne i druge nesreće spriječile ili ublažile posljedice.

Sadašnja situacija u Općini uslovljava mogućnosti i dinamiku za razvoj naučno-istraživačkog rada, obzirom na postojanje visokoškolskih ustanova kao i pravnih subjekata koji su od relevantne važnosti za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Moramo istaći da je razvoj visokoškolskih ustanova još u fazi progressa ali ipak treba imati na umu njihovu angažovanost na polju naučnih istraživanja i dostignuća kao i određene baze podataka koju posjeduju, a koja u velikoj mjeri može doprinjeti unapređenju sistema zaštite i spašavanja. Također, potrebno je spomenuti neke od subjekata u kojima se obavljaju djelatnosti od izuzetnog značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća npr. subjekti iz oblasti zdravstva, veterinarstva, stambenih i komunalnih poslova, vodoprivrede šumarstva građevinarstva, vatrogastva, transporta i ekologije.

Na osnovu naprijed navedenog treba imati u vidu da sufinansiranje ili nabavka određenih materijalnih sredstava navedenim subjektima, naročito onim čija je redovna djelatnost vezana za zaštitu i spašavanje, kako bi se u budućnosti utjecalo na smanjenje posljedica od prirodnih i drugih nesreća (npr. bruceloze, Q groznice, ptičije gripe i sl.) po ljude i materijalna dobra.

3.6.1. Osnove donošenja smjernica i obaveza nosioca planiranja

Osnov za donošenje ovih smjernica su u:

1. Zakon o zaštiti i spašavanju,
2. Procjena ugroženosti
3. Politici razvoja
4. Strategiji razvoja

Obaveza je svih državnih organa pravnih lica i nevladini organizacija i udruženja, da istraživanja za svoje potrebe prilagode tako da uvažavaju naučne nalaze koji upućuju na zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od svih oblika ugrožavanja.

Općina Bužim za svoje potrebe može provoditi istraživanja za povećanje stepena prevencije u zaštiti i spašavanju od pojedinih oblika ugrožavanja ljudi i materijalnih dobara, povećan stepen spremnosti struktura civilne zaštite na izazove i odgovor na prirodnu i drugu nesreću, kao i naznake osnovnih smjernica za postupke u provođenju mjera sanacije nakon prestanka djelovanja prirodne i druge nesreće.

3.6.2. Metodologija

Istraživanja za potrebe zaštite i spašavanja moraju se provoditi u skladu sa zakonskim i drugim pravnim normama, kao i po opće važećoj naučnoj proceduri.

Jedinstvena metodologija podrazumjeva:

- Izradu idejne skice istraživanja;
- Projekt sa svim elementima za potrebe naučnog istraživanja;
- Ciljeve;
- Prostor, objekt i pojavu koja se istražuje;
- Hipoteze, varijable i indikatore;
- Naučne metode i postupke;
- Kadrovske istraživačke potencijale i njihove reference;
- Vremensko određenje istraživanja;
- Prezentaciju i naučnu verifikaciju rezultata istraživanja i mogućnost njihovog provođenja.

U skladu sa zakonskim propisima i normama preuzimanja pravnih i naučnih obaveza Općina će sklopiti ugovore sa institucijama koja se bave naučno-istraživačkim radom u skladu sa potrebama i materijalnim mogućnostima, kao i pribavljati pravo na korištenje već provedenih istraživanja.

3.6.3. Projekti istraživačke i razvojne djelatnosti

Projekte i naučna istraživanja moći će vršiti naučne institucije samostalno ili više njih, visoko školske ustanove, privredni subjekti, nevladine organizacije i udruženja kojim je osnovna djelatnost zaštita i spašavanje, te druga pravna lica.

Potrebno je u sistemu zaštite i spašavanja Općine, ukoliko postoje obaveze, ugraditi dostignuta međunarodna naučna istraživanja, istraživačke projekte BiH, Federacije

BiH, kantona, kao i istraživanja koje su provele općine i druga pravna lica. Također, navedena istraživanja potrebno je primjenjivati u cilju dogradnje i unapređenja sistema zaštite i spašavanja Općine.

3.7. PREGLED OČEKIVANIH TROŠKOVA SA IZVORIMA FINANSIRANJA

U skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, Procjenom ugroženosti općine Bužim i ovim Programom u Budžetu općine će se planirati sredstva koja će se koristiti namjenski za finansiranje zaštite i spašavanja, sa akcentom na finansiranje preventivnih mjera, kao i realizaciju strateških pravaca razvoja.

Sredstva za zaštitu i spašavanje mogu se prikupljati iz više izvora i to su namjenska sredstva koja se mogu koristiti isključivo za namjene utvrđene u Zakonu o zaštiti i spašavanju i ovom Programu razvoja, što se detaljnije razrađuje godišnjim planovima.

3.7.1. Izvori finansiranja

Sredstva potrebna za realizaciju obaveza općine Bužim i definisanih Zakonom o zaštiti i spašavanju, Programa razvoja i godišnjih planova za prikupljanja i korištenja sredstava zaštite i spašavanja, osigurati će se iz:

- Budžeta Federacije BiH, Unsko-sanskog kantona i Općine;
- Sredstava pravnih lica;
- Dobrovoljnih priloga;
- Međunarodni pomoći - donacija;
- Ostalih izvora predviđenih zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim zakonskim propisima.

Sredstva od posebne naknade ostvarena na osnovu člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju, nisu i ne mogu biti jedina sredstva za sveukupne namjenske potrebe zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, te je s toga potrebno koristiti i druge izvore finansiranja mjera zaštite i spašavanja (vidjeti član 179 Zakona o zaštiti i spašavanju).

Sredstva za zaštitu i spašavanje, koja će se obezbjediti kroz budžete Općine, Unsko-sanskog kantona i Federacije BiH i implementirati na području općine Bužim u planiranom petogodišnjem periodu, iskazana su u slijedećoj tabeli:

Procjena prihoda za provođenje programskih mjera zaštite i spašavanja za period 2022.-2026. godina

r/b	Vrsta prihoda	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno
1.	Sredstva od posebnih naknada za zaštitu i spašavanje	40.000,00	45.000,00	50.000,00	55.000,00	55.000,00	55.000,00	300.000,00
2.	Sredstva budžeta općine Bužim	20.000,00	30.000,00	35.000,00	35.000,00	35.000,00	40.000,00	195.000,00

PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OPĆINE BUŽIM 2022. – 2026.

3.	Sredstva USK	20.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	70.000,00	70.000,00	310.000,00
4.	Sredstva F BiH	40.000,00	70.000,00	80.000,00	90.000,00	100.000,0 0	100.000,0 0	400.000,00
5.	Donacije	10.000,00	10.000,0 0	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	60.000,00
Ukupno na godišnjem nivou		130.000,0 0	205.000,0 0	225.000,0 0	240.000,0 0	270.000,0 0	275.000,0 0	
U K U P N O :								1.265.000,0 0

Tabelarni prikaz raspodjele sredstava za period od 2022. – 2026. godine od prikupljenih sredstava posebne naknade u skladu sa Odluka o uvjetima i načinu korištenja sredstava od posebnih naknada (Službene novine F BiH br: 4/12 i 80/13 i 20/20).

r/b	Svrha-namjena	Zakonski osnov: Odluka o uvjetima i načinu korištenja sredstava od posebnih naknada (Služ. N. F BiH br: 4/12 i 80/13)
a.	Rashodi u skladu sa članom 184. stav 1. tačka 6. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalni dobara od prirodnih i drugih nesreća (Službene novine F BiH broj: 39/03, 22/06 i 43/10);	Finansiranje mjera regulisano tačkom VI stav 2. 40 % od prikupljenih sredstva u toku godine 20 % od akumuliranih sredstava iz prethodnih godina
b.	Preventivne mjere u sprječavanju nastanka prirodnih i drugih nesreća	tačka VII 20 % od prikupljenih sredstva u toku godine 20 % od akumuliranih sredstava iz prethodnih godina
c.	Pripremanje, opremanje i obuka općinskih štabova civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite i povjerenika CZ i troškova koji nastanu tokom njihovog angažovanja i učešća u provođenju mjera zaštite i spašavanja.	tačka VIII Stav 2 30 % od prikupljenih sredstva u toku godine 50% od akumuliranih sredstava iz prethodnih godina
d.	Troškovi obuke struktura civilne zaštite uključujući i Štab CZ	Točka IX 10 % od prikupljenih sredstva u toku godine 5 % od akumuliranih sredstava iz prethodnih godina

Sredstva od posebne naknade za zaštitu i spašavanje i redovna sredstva iz budžeta općine Bužim koja se planiraju u budžetu Općine kao i namjenska sredstva uplaćena iz drugih izvora finansiranja za provođenje programskih aktivnosti zaštite i spašavanja knjiže se na posebnom računu Općine. Sredstva knjižena na posebnom računu su kumulativna i istekom budžetske godine se neutrošena sredstva prenose u novu budžetsku godinu.

Na osnovu Programa razvoja zaštite i spašavanja Služba za civilnu zaštitu i vatrogastvo za svaku budžetsku godinu donosi plan prikupljanja i utroška sredstava koji verifikuje i odobrava Općinski štab civilne zaštite i sastavni je dio budžeta općine Bužim.

Pojedinačni trošak iz godišnjeg plana prihoda i rashoda realizuje se samo onda kada su obezbjeđena sredstva na računu budžeta općine Bužim.

Sredstva namjenjena za realizaciju posebnih projekata, planova i akcija od značaja za zaštitu i spašavanje, a koje redovnim budžetskim sredstvima finansiraju ili sufinansiraju organi

i preduzeća USK-a i Federacije BiH nisu iskazani u tabeli (projekcija prihoda) jer se ona pozicioniraju u tim budžetima i koriste po posebnim procedurama.

3.7.2. Očekivani troškovi

Sredstva namjenjena za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća koristit će se za:

- obuku i vježbu struktura civilne zaštite (Općinskog štab, službe civilne zaštite, povjerenike i građane)
- provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja (djelimično finansiranje rada mjesnih štabova CZ (ako su formirani) i povjerenika, realizaciju hitnih planova i sl.
- Za opremanje struktura civilne zaštite formacijskom opremom i sredstvima (štabova, službi civilne zaštite i povjerenika).
- Finansiranje posebnih projekata značajnih za zaštitu i spašavanje (sanacija tzv.divljih deponija, čišćenje rijeka, sufinansiranje nabavke opreme i sredstava u ustanovama od posebnog interesa za zaštitu i spašavanje, i dr.
- Finansiranje hitni mjera zaštite i spašavanja i djelimičnu sanaciju posljedica nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća.

ZAKLJUČCI

Program razvoja definisao je strateške ciljeve razvoja zaštite i spašavanja, nosioce aktivnosti i finansijska projekcija za provođenje istih.

Služba civilne zaštite, kao osnovni nosilac iz oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ima obavezu da prati realizaciju Programa razvoja, inicira i koordinira aktivnosti općinskih službi na realizaciji zadataka utvrđenih u Programu razvoja iz njihove oblasti. Po završenim projektima redovno, ima obavezu godišnje da informiše Općinskog načelnika o stanju realizacije.

Općinske službe su dužne, svaka iz svoje nadležnosti u svojim godišnjim programima rada planirati i izvršavati sve zadatke iz Programa razvoja, kao i finansijska sredstva za njihovu realizaciju. Svi zadaci dati u Programu razvoja, detaljnije će se utvrditi u Planu zaštite i spašavanja općine Bužim koji donosi Općinski načelnik.

Broj: 02-40-1736/22

OPĆINSKI NAČELNIK
Mersudin Nanić dipl. ing. inf.

Datum: 20.05.2022. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Unsko-sanski kanton
OPĆINA BUŽIM
OPĆINSKO VIJEĆE

Na osnovu člana 29. i 174. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, br. 39/03, 22/06 i 43/10) člana 24. stav (1) tačka 2. Statuta općine Bužim („Službeni glasnik općine Bužim“ broj: 12/15), Općinsko vijeće općine Bužim, na redovnoj sedamnaestoj (XVII) sjednici održanoj dana 30.06.2022. godine, donijelo je:

O D L U K U
o usvajanu Programa razvoja zaštite i spašavanja općine Bužim
za period 2022. – 2026. godina

I

Usvaja se Program razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća općine Bužim za period 2022. – 2026. godina, broj: 02-40-1736/22 od 20.05.2022. godine.

II

Sastavni dio ove Odluke je Program razvoja iz prethodne tačke.

III

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja a objavit će se u Službenom glasniku općine Bužim.

Broj: 01-40-1744/22
Bužim, 30.06.2022. godine

PREDSJEDAVAJUĆI
OPĆINSKOG VIJEĆA

Suvad Bahinović dipl. ecc.

Dostavljeno:

- Općinsko vijeće;
- Općinski načelnik.
- ⊙ Služba za civilnu zaštitu i vatrogastvo;
- Službeni glasnik;
- Arhiva.